

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОЎНАЕ

У НУМАРЫ:

Каньвэртна дапамагаць
нізвой газеце

Справа найвялікшай
палітычнай важнасці

Стаханаўскі рух і друк

Партыйны аддзел
у газеце

Дапамога работнікам
цэнтральнага друку
нізвой газеце і во
рабсэлякорам

Аб вглядзе друку
на старонках раённых
газет

Як распаўсюджаецца
комуністычны друк
за межамі

КАСТРЫЧНІК
1935 г. **19**

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
„Звязда“

80 872

журнал ЦК КП(б)Б

ЗМЕСТ

Парадавы: Канкретна дапамагань
нізавой газеце.

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б аб
удзеле газет «Ленінскі шлях»
і «Ленінскі прызыў» у спра-
ве выдачы дзяржаўных актаў
на вечнае карыстанне зямлёй 4

А. Цыліна. — Справа найвялік-
шай палітычнай важнасці 4

М. Рабіновіч. — Стаханавскі рух
і друк 7

ПАРТЫЙНЫ АДЗЫМ У ГАЗЕЦЕ

С. Семашко. — Без плава і без
актыва 9

РАБОТНИКИ ЦЭНТРАЛЬНАГА ДРУ- КУ АБАВЯЗАНЫ ДАПАМАГАЦЬ НІЗАВОЙ ГАЗЕЦЕ І ЯЕ РАБСЕЛЬКОРАМ.

Што наказала наша гутарка 11

С. Платкоў. — Патаварыце з ре-
дактарам і рабкорам 12

Ф. Кеган. — Усе тыя-ж эпаёмыя
прозвішчы 13

Е. Спектар. — Пара ад слоў пе-
раіспі да справы 13

Хазэн. — Вольні увагі і дапамогі 14

І. Х. Грынштэйн. — Як мы звяза-
ны з раённай газетай 15

Мінкін. — «Дапамагі арганізаваць
матэрыял» 17

Р. Додаін. — Адзін у трох асобах 18

В. Пестушэнка. — Газета «Кому-
ніст» дапамагла мне 19

Х. Шкутко. — Я хачу і буду
жыць 19

А. Манькоў. — Мая дапамога раён-
най газеце 20

Б. Шрытальнік. — Аб аглядах дру-
ку на старонках раённых га-
зет 21

М. Ліберман. — Гісторыя адной
памылкі 27

Д. Снежко. — Як распаўсюдж-
ваецца камуністычны друк за
месямі 29

КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ

С. Семашко. — «Не работа, а бал-
батня» 32

Па слядах нашых выступленняў. 32

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

30K-1
10008

Большэвіцкі друж

КАСТРЫЧНІК 1935 г.

№ 19 (43)

ЖУРНАЛ ЦИ КП(б)Б

Выходзіць 2 разы ў месяц.

Адказны рэдактар А. ДЖЭЛЮК.

Адрас рэдакцыі і выдавецтва:
МЭНСК, Савецкая, 63

КАНКРЭТНА ДАПАМАГАЦЬ НІЗАВОЙ ГАЗЕЦЕ

Тав. А. Гарэлік — актыўны селькор, рэдактар насценнай газеты калгаса «Чырвоны араты», Мазырскага раёна, прыслаў пісьмо ў рэдакцыю журналу «Рабоче-крестьянский корреспондент». Ён скардзіцца на тое, што ніякай дапамогі, ніякага кіраўніцтва ні з боку рэдакцыі раённай газеты «Калгаснік Мазыршчыны», ні з боку работнікаў раённай і рэспубліканскіх газет, якія прыязджаюць у калгас, ён не атрымлівае. Ні аглядаў насценнай газеты на старонках «Калгасніка Мазыршчыны», ні разбору насценных газет на дарадах і вётах селькораў ніколі не бывае.

Часта прыязджаюць у наш калгас жывыя прадстаўнікі беларускіх рэспубліканскіх газет, раённай мазырскай. Едуць яны звычайна з усялякімі спецыяльнымі заданнямі. Калгас наш — адзін з буйнейшых інтэрнацыянальных калгасаў у раёне. Вывучаюць яны нашу сельскую гаспадарку, культуру, быт. Сядзяць нярэдка па некалькі дзён. У гэтым годзе ў нас некалькі раз быў астаўшак аднаго з аддзелаў «Калгасніка Мазыршчыны» тав. Чарны. Прыязджаў не раз спецыяльны карэспандэнт «Знады» тав. Фрэлоў. Але ніколі ніхто з прыязджаючых работнікаў друку не цікавіўся, як працуе наш калгасны друк. Ці выходзіць ён рэгулярна, які яго змест. А якая вялікая карысць была-б і мне, маладому рэдактару, і нашай газеце, калі-б прыязджаючыя з нам спецыяльныя па

рэспандэнты і адказныя работнікі беларускага друку хоць-бы дзве-тры гадзіны ўдзялялі нізавой газеце.

Так піша тав. Гарэлік у сваім пісьме ў «Рабоче-крестьянский корреспондент».

Пісьмо тав. Гарэліка вельмі паказальнае ў сэнсе характарыстыкі адносін многіх работнікаў раённых і рэспубліканскіх газет да нізавога калгаснага і фабрычна-заводскага друку і рабселькораў. Справа, вядома, не толькі ў рэдакцыі «Калгасніка Мазыршчыны», не толькі ў тт. Чарным і Фрэлове.

Мы сёння друкуем некалькі водгукаў рэдактароў нізавых газет і рабкораў з завода імя Варашылава, фабрыкі «Окцябр» аб рабоце карэспандэнтаў рэспубліканскіх газет «Рабочий», «Октябрь». Мы друкуем і вытрымкі з адказаў некаторых работнікаў рэспубліканскага друку на пытанне: «Чым вы дапамагаеце пры выезде на прадпрыемства, у калгас мясцовай іматтыраскіцы, нізавой газеце, рабселькорам». І водгукі рабселькораў і адказы работнікаў рэспубліканскіх газет гавораць не ў карысць спецыяльных і раз'ясных карэспандэнтаў, якія пры выездах у калгас, на завод абмяжоўваюцца толькі выкананнем спецыяльнага рэдакцыйнага задання, а на нізавы друк і рабселькораў не зваражаюць ніякай увагі. Такія карэспандэнты забываюць, што прамым абавязкам кожнага работніка рэспубліканскай газеты з'яўляецца практычнае дапамога работнікам нізавога друку, ра-

МЭНСК, 1935 г. 14.5.35

Дзяр.
ІНН

селькорам у іх рабоце, вучоба гэтых работнікаў. Рэдакцыя газеты абавязана патрабаваць ад кожнага свайго работніка (тым больш ад спецыяльных карэспандэнтаў) пры выхадзе ў раён знаёміцца з становішчам і работай нізавога друку і рабселькораў, аказваць ім практычную дапамогу. Пры ацэнцы выканання задання рэдакцыі, ацэнцы работы спецыяльных карэспандэнтаў павінна ўлічвацца і іх дапамога нізавым газетам і рабселькорам. На вялікі жаль, да гэтага часу такіх патрабаванняў сваім работнікам не прад'яўляла ні адна рэспубліканская газета.

Асабліва гэта адносіцца да работнікаў раённых газет. Не можна быць нічога горш такіх чылоўніцкіх, бюракратычных адносін да работы, калі работнік раённай газеты (часамі нават і рэдактар) прыязджае ў калгас на заданню рэдакцыі, ці райкома, гутарыць з старшынёй калгаса, брыгадзірамі, калгаснікамі, арганізоўвае матэрыял, а пра калгасную насцённую газету, яе рэдакцыю і селькораў забывае.

І гэта не толькі т. Чарны з мазырскай газеты. Такіх работнікаў набірэнца няма. Нам расказалі нядаўна такі факт. Рэдактар жлобінскай раённай газеты тав. Зуевіч прыехаў у адзін калгас на свята ў сувязі з уручэннем калгасу акта на вечнае карыстанне зямлёй. Тав. Зуевіч пагаварыў і з старшынёй, і з калгаснікамі, німала часу прасядзеў у чаканні адкрыцця схода, на сходы ўрачыста сядзеў у прэзідыуме. Усё гэта добра. А вось часу, каб сабраць селькораў, якія ёсць у гэтым калгасе, рэдакцыю насцёйнай газеты, пагаварыць з імі аб рабоце, даць некалькі парад, не знайшоў.

Уся бядка ў тым, што ва многіх рэдакцыях раённых газет работа з нізавым друкам і рабселькорамі ўскладзена выключна на інструктара-масавіка. Астатнія работнікі лічаць, што нізавы друк і рабселькоры — гэта не іх справа. А рэдактар газеты не патрабуе ад іх гэтай работы. У выніку мы ў раёнаў масм аслабленне работы з рабселькорамі. Калі ў часе падрыхтоўкі да III ўсебеларускага з'езда рабселькораў і пасля з'езда мы мелі значнае ажыўленне работы нізавога друку, калі ў часе

веснявой сяўбы нізавы калгасны і брыгадны друк адпрымаў надзвычайную ролю ў барацьбе за высокі ўраджай, то зараз, у выніку адсутнасці кіраўніцтва работай нізавога друку, рад насцённых газет, асабліва ў брыгадах, зусім не выходзяць, або выходзяць вельмі рэдка.

Возьмем такую форму кіраўніцтва і дапамогі нізавому друку, як аглянды насцённых газет у раённых і шматтыражных газетах. Многія рэдакцыі газет або зусім не скарыстоўваюць гэту форму, або выкарыстоўваюць яе вельмі дрэўна. Аб гэтым сведчаць факты, якія прыводзім мы сёння ў матэрыяле аб агляндах нізавога друку на старонках раённых газет. Аб гэтым сведчаць заявы многіх рэдактароў нізавых газет.

Нарады рэдактароў нізавых газет, рабселькораў у большасці раёнаў апошні час зусім не праводзяцца. Зусім зраўнежа, што гэта не можна не адбіцца на рабоце нізавога друку і рабселькораў.

Асабліва работа з нізавым друкам і рабкорамі і на некаторых прапрыетарствах. Возьмем хоць-бы пшэйную фабрыку «Октябрь». У часе падрыхтоўкі да III ўсебеларускага з'езда рабселькораў на фабрыцы працаваў семінар рэдактароў нізавых газет, праводзіліся нарады, сходы рабселькораў. А зараз гэта работа зусім заняпала, бо партыйны камітэт фабрыкі не звяртае на яе ніякай увагі.

Нізавым друкам і рабселькорамі трэба кіраваць, пгтопзена дапамагаць ім. Гэта ведае кожны рэдактар, кожны работнік газеты. Але мала ведаць, трэба рабіць.

Рэдактар раённай газеты абавязан патрабаваць ад кожнага свайго работніка, па якому-б заданню і на які-б тэрмін ён не выязджаў у калгас, абавязкова 2—3 гадзіны, а то і больш удзяліць насцёйнай газеце і селькорам. Сабраць членаў рэдакцыі і селькораў, разабраць газету, ўказаць памылкі, расказаць, што і як трэба зрабіць, а калі неабходна, то і дапамагчы гэта зрабіць. Абмеркаваць з селькорамі іх работу, расказаць як пісаць, напісаныя іх на новыя тэмы, новыя пытанні, якія

трэба ўзнімаць праз газету. Такая работа ўваходзіць у абавязак кожнага работніка газеты.

Зусім вразумела, што гэтым не вычарпавецца кіраўніцтва і дапамога нізавому друку. Систэматычным аглядам нізавых газет на старонках раённых і шматтыражных газет, прычым агляды не па прынцыпу «аб усім на крысе», а глыбокія, вучэбныя, па якіх маглі-б навучацца рэдактары насценных газет. Парады рэдактароў нізавых газет з вусным разборам адной-двух газет, з разборам вопыту работы той ці іншай газеты. Куток у раённай газеце «У дапамогу нізавому друку» з кансультацыяй для рэдактароў па таму ці іншаму пытанню. Аддзельчык у газеце «Па старонках нізавых газет», у якім-бы коратенька паказвалася лепшая ініцыятыва нізавога друку — ды ці мала яшчэ форм кіраўніцтва і дапамогі нізавому рэдактару можа прымяняць любая раённая і шматтыражная газета?

У сувязі з падрыхтоўкай да III рабселькорскага з'езда і пасля з'езда ў радзе раёнаў былі арганізаваны семінары рэдактароў нізавых газет і селькораў. Зараз гэтыя семінары ў пераважнай большасці раёнаў не працуюць. Не праводзяцца і кароткатэрміновыя курсы — з'езды рэдактароў і членаў рэдакцый... А пытанне аб сур'ёзнай вучобе, аб падрыхтоўцы кадраў для нізавога калгаснага друку стаіць зараз вельмі сур'ёзна. Нольга ні на адну хвілінку забываць пра ўсё ўзрастаючы культурны ўзровень калгасніка, які прад'яўляе раз павышаныя патрабаванні не толькі да раённай газеты, але і да сваёй калгаснай, брыгаднай насценкі.

Тут на дапамогу раённай газеце ў справе падрыхтоўкі кадраў нізавога друку прыходзяць завочныя курсы, якія праводзіць «Крестыянская газета».

Асобныя раённыя газеты БССР (аршанская, тураўская, дрысенская, клімавіцкая, плешчаніцкая) ужо маюць

вопыт арганізацыі завочнай вучобы рэдактароў нізавых газет. Там, дзе і рэдакцыя раённай газеты, і райком партыі сур'ёзна падыхілі да арганізацыі гэтай справы, там завочная вучоба дала багатыя вынікі. Варта ўспомніць хоць-бы вопыт аршанскай газеты, якая пракладзіла праз завочныя курсы «Крестыянскай газеты» звыш 90 рэдактароў і селькораў, якая правільна арганізавала кансультацыю для завочнікаў. А ў выніку калгасныя насценгазеты, якія рэдагавалі слухачы завочных курсаў, пачалі п'яццаваць значна лепш.

Зараз «Крестыянская газета» праводзіць новы набор завочнікаў. Газеты БССР паксуду што вельмі слаба ўключаюцца ў гэту справу, 15 кастрычніка навінна быць распачата вучоба завочнікаў, а слухачы падобраны толькі ў частцы раёнаў. У адзеле друку ЦК РК(б)Б ёсць весткі аб падборы завочнікаў толькі з 20 раёнаў. Гэта сведчыць, што многія рэдактары раённых газет недаацэньваюць справу падрыхтоўкі кадраў нізавога друку, паўтараюць памылку кармянскай, кашыцкай, старо-біпецкай газет, якія вясной правалілі завочную вучобу рэдактароў калгасных насценгазет.

Вучобу рэдактароў насценных газет і рабселькораў трэба арганізаваць. За гэту справу ў першую чаргу адказвае рэдакцыя раённай газеты. Трэба сур'ёзна падыхіць к падбору завочнікаў, вылучэнню кансультантаў, арганізацыі кансультацыі і канферэнцый завочнікаў.

Добра арганізаваная завочная вучоба разам з арганізацыяй семінараў, кароткатэрміновых курсаў, нарад, сістэматычнымі аглядамі нізавога друку па старонках газет і штодзённай практычнай дапамогай калгаснаму і брыгаднаму рэдактару ўзніме палітычны і культурны ўзровень, кваліфікацыю кадраў нізавога друку, а значыць узніме на вышэйшую ступень работу нізавога друку.

ПАСТАНОВА БЮРО ЦК КП(б)Б

АБ УДЗЕЛЕ ГАЗЕТ „ЛЕНІНСКІ ШЛЯХ“ І „ЛЕНІНСКІ ПРЫЗЫЎ“ У СПРАВЕ ВЫДАЧЫ ДЗЯРЖАУНЫХ АКТАУ НА ВЕЧНАЕ КАРЫСТАННЕ ЗЯМЛЕЙ

Не гледзячы на тое, што ЦК КП(б)Б у сваёй пастанове ад 13 верасня абавязваў раённыя газеты шырока асвятляць увесь ход работы па ўручэнню дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй калгасам, газеты «Ленінскі шлях», Горацкага раёна, і «Ленінскі прызыў», Аршанскага раёна, праявілі поўнае неразуменне сур'ёзнайшага палітычнага значэння мэрпрыемстваў па выдачы актаў і фактычна не прынялі амаль ніякага ўдзелу ў гэтай рабоце.

Газета «Ленінскі шлях» абмежавалася адной заметкай ад 21 верасня, хоць з 17 па 30 верасня ў Горацкім раёне выдана 26 актаў; таксама палітычна бяззуба ў гэтай важнейшай справе праявіла сябе і газета «Ленінскі прызыў», да 3 кастрычніка не даўшы ні адной заметкі ў той час, як к гэтаму дню па Аршанскаму раёну было выдана калгасам 18 актаў.

ЦК пічыць зусім недапушчальнымі та-

кія адносіны рэдакцый газет «Ленінскі шлях» і «Ленінскі прызыў» да такой палітычна-сур'ёзнай справы, як выдача дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй калгасам, і пастанаўляе:

Намесніку рэдактара газеты «Ленінскі шлях» т. Слуцкіну і рэдактару газеты «Ленінскі прызыў» тав. Дамарацкаму абвясціць вымову, абавязваюшы іх у далейшым шырэй і палітычна естэрэй асвятляць ход ўручэння дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй калгасам.

ЦК звярчае ўвагу горацкага і аршанскага райкомаў КП(б)Б на тое, што з іх боку слаба ажыццяўляецца кіраўніцтва і нагляд за работай раённага друку, і абавязвае ў бліжэйшы-ж час выправіць гэты недахоп у сваёй рабоце.

Абавязваць аддзел друку ЦК правярыць рад раённых газет пад кутом гледжання ўдзелу іх у асвятленні ходу выдачы дзяржаўных актаў калгасам.

СПРАВА НАЙВЯЛІКШАЙ ПАЛІТЫЧНАЙ ВАЖНАСЦІ

□ □ А. ЦЫПІНА. □ □

«У Сенненскім раёне толькі 23 жніўня прыступілі да землеўпарадкавання калгасаў, прычым на гэтай рабоце заняты адзін землеўпарадкавальцаў. Не цяжка ўявіць напі ён закончыць землеўпарадкаванне калгасаў раёна. Дарчы, у гэтым-жа раёне, дзе 174 калгасы, зарэгістравана ўсяго 11 статутаў».

Гэта адна фактычная дзведка, якая характарызуе ход падрыхтоўкі да ўручэння калгасам актаў на вечнае карыстанне зямлёй у Сенненскім раёне ў пачатку верасня.

А вось другая:

«Каморнік Рабцоў прабуе ўласнай персонай вырашаць складаныя зямель-

ныя спрэчкі паміж калгасамі. Напрыклад, калгасы «Ульянавічы» і «Заможша» спрачаюцца за адзін участак пахаві плошчай 10 гектараў. Каморнік Рабцоў рашае адрэзаць гэты ўчастак калгасу «Ульянавічы» і не толькі запісвае гэта ў праент, але і ставіць ужо межавыя слупы».

Не думайце, што гэта вытрымкі з інтэрв'ю сенненскай раённай газеты «Комунар». Першая вытрымка — з выступлення «Правды» — «У Беларусі правальваюць землеўпарадкаванне калгасаў», другая — з артыкула «Звязды» — «Грубый скажэнні пры землеўпарадкаванні».

Сенненскі «Комунар» у нумары ад 5 верасня перадрукаваў выступленні «Правды» і «Звязды», але ніякіх вывадаў для сябе з гэтых сур'ёзных палітычных сігналаў не зрабіў.

Як і да 5 верасня, у «Комунары» няма ні аднаго матэрыялу аб ходзе землеўпарадкавання калгасаў, рэгістрацыі статутаў — словам, няма нічога аб падрыхтоўцы да адкамейнай палітычнай справы — уручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

А ў раёне пачалося ўжо ўручэнне актаў. 2 кастрычніка газета адводзіць усю першую паласу ўручэнню актаў калгасам «Ульянавічы» і «Мар'янава».

«Калгасы «Ульянавічы» і «Мар'янава» першымі ў раёне атрымалі дзяржаўныя акты на вечнае карыстанне зямлёй»

— урачыста абвясціла газета. З найбольшай дакладнасцю адбірае «Комунар» і парадак прыезду гасцей, і прыбыццё Ісхакова і струпага армеепраў, драмгуртка і т. д. Але газета не палічыла патрэбным даць у гэты дзень хаця-б невялікі перадавы артыкул аб сталінскім статucie сельскагаспадарчай арцелі, аб значэнні актаў на вечнае карыстанне зямлёй. А гэта-ж першыя два акты, уручаныя ў раёне! Газета не палічыла патрэбным паказаць шырока ўсёй калгаснай Сенненшчыне гэтыя калгасы, якія першымі ў раёне атрымалі акты на вечнае карыстанне зямлёй.

Да канца 1935 года акты павінны быць уручаны 14 калгасам раёна, астатнім калгасам — у 1936 годзе. Як ідзе падрыхтоўка па гэтай важнейшай справе рэдакцыя «Комунара» не цікавіць. Яна чакае, пакуль яшчэ некалькі калгасаў будуць атрымліваць акты, каб эпоў «апісаць» па старонках газеты, як праішла ў калгасе гэта вялікая гістарычная падзея.

***

22 верасня атрымаў акт на вечнае карыстанне зямлёй калгас імя Леніна, Войхалюката сельсовета, Гарадзискага раёна. Гарадзская раённая газета «Калгасная праўда» адначыла гэты гістарычны для калгаса дзень невялікім, поўнакрапінскім артыкулам у нумары ад 25 верасня.

1 кастрычніка ўручаны акт калгасу «Новыя баравыя». Зноў такі-ж артыкулчык у газеце (№ ад 9 кастрычніка).

І гэта ўсё, што газета палічыла неабходным прысвяціць такой вялікай палітычнай справе, як рэалізацыя важнейшага пункта сталінскага статута сельскагаспадарчай арцелі — замацаванню за калгасамі зямлі на вечна.

***

Не толькі сенненская і гарадзкая газеты не зразумелі ўсяго палітычнага значэння справы ўручэння актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

Памылкі гэтых газет шаўтараюць і бешадковіцкі «Сталінец» і «Калгаснік Любаньшчыны» і многія іншыя раённыя газеты БССР.

Гэтымі днямі бюро ЦК КП(б)Б вынесла спецыяльнае рашэнне аб удзеле аршанскай і горацкай газет у справе выдачы дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй. Бюро ЦК адначыла поўнае неразуменне ўказанымі газетамі сур'ёзнасці палітычнага значэння гэтай справы. За тое, што горацкая і аршанская газеты не прынялі амаль ніякага удзелу ў справе падрыхтоўкі і выдачы дзяржаўных актаў, рэдактару «Ленінскага прызыву» тав. Дамарацкаму і намесніку рэдактара «Ленінскага шляху» тав. Слуцкіну бюро ЦК абвясціла тымову.

Рашэнне ЦК—сур'ёзнае папярэджанне для ўсіх рэдакцый раённых газет БССР. Газеты павінны пільна сачыць за ходам падрыхтоўкі да выдачы калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй. Нельга забываць, што перад удучэннем актаў праводзіцца велізарная работа па землеўпарадкаванню калгаса, устанаўляюцца дакладна межы калгасных зямель, складаюцца планы гэтых зямель, вырашаюцца асобныя зямельныя спрэчкі паміж калгасамі, устанаўляюцца межавыя слупы.

Гэта работа звязана з падрыхтоўкай кадраў землеўпарадкавальцаў, мершчыкаў, чарцёжнікаў, з стварэннем ім адпаведных умоў для работы ў самім раёне, у калгасах (прадастаўленне рабочай сілы, сродкаў перасоўвання, кватэр, харчавання).

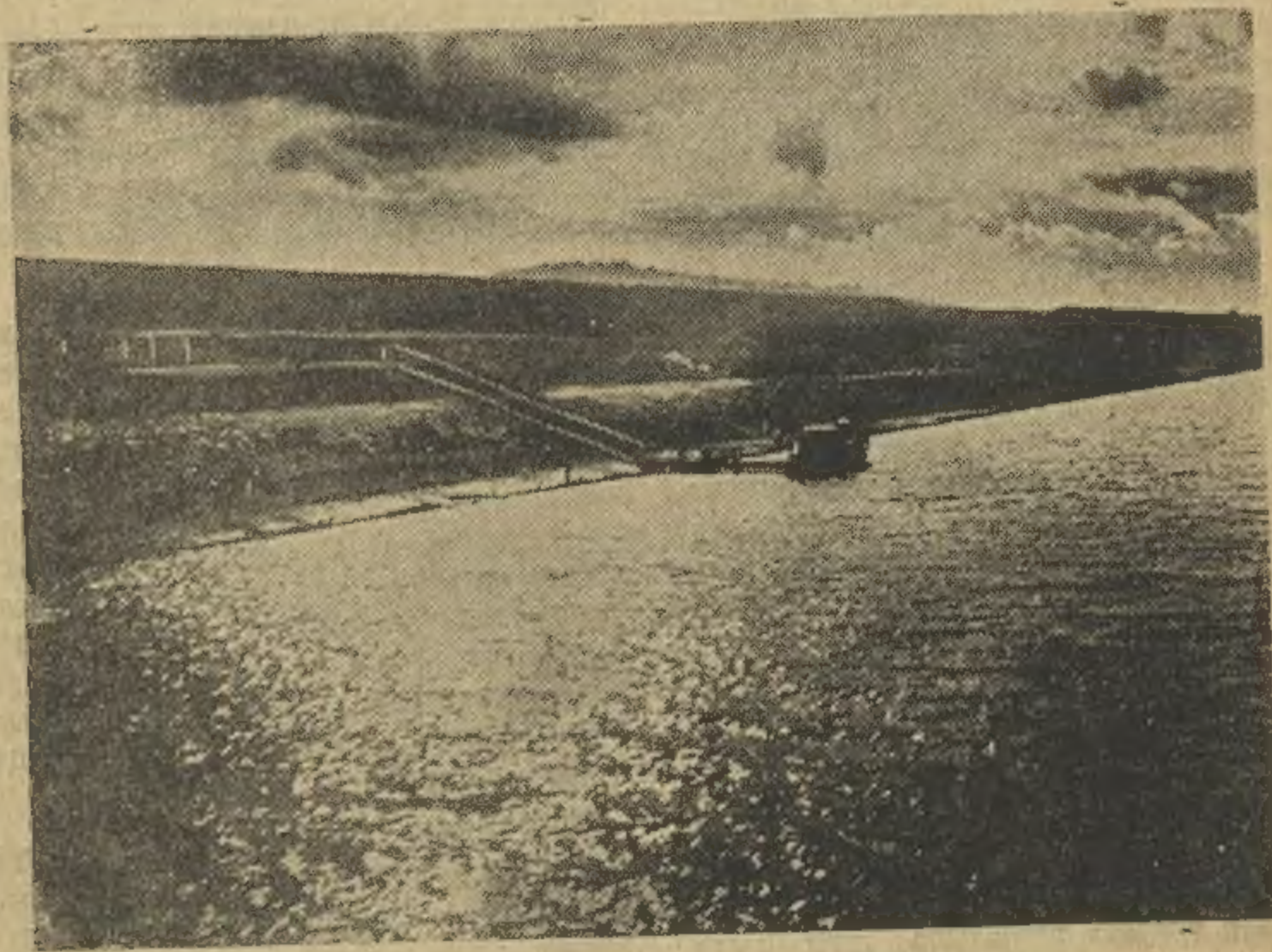
Газеты абавязаны ўзяць пад свой нагляд гэту работу, асвятляць яе на сваіх старонках, рашуча выкрываць усялякія скажэнні пры землёўпарадкаванні калгасаў.

Уручэнне дзяржаўных актаў непарыўна звязана з рэгістрацыяй статутаў калгасаў, бо акты выдаюцца толькі калгасам, зарэгістраваным свае статуты. Значыць, газеты павінны сачыць і асвятляць ход рэгістрацыі статутаў.

Нарэшце, выдача дзяржаўных актаў звязана з вялікай масава-растлумачальнай работай у калгасах вакол сталінскага статута сельскагаспадарчай арцелі,

значэння замацавання за калгасамі зямлі на вечна. Асвятляць гэту масавую работу ў калгасах, разгарнуць яе на старонках газеты, звязваючы прапаганду і асвятленне ходу выдачы дзяржаўных актаў з мабілізацыяй калгасных мас на ажыццяўленне кожнага пункта сталінскага статута калгаснага замёжнага жыцця, на паліпшэнне работы калгаса — такая задача газеты.

Шырэй, і галоўнае, палітычна астрым асвятляць ход уручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй — да гэтага абавязвае ўсе раённыя газеты рашэнне бюро ЦК КПС(б)У

Будаўніцтва канала Масква—Волга. НА ЗДЫМКУ: вопытны ўчастак канала каля Дзімітрава, даўжынёй у 1 кілометр 100 метраў.

Ст

Забой
міно»,
Алексей
роднага
юны
адбойна
рублёў 1
Пры
паслед
рух за
механі
паў ву
рух усі
рэкорд
між ма
У чы
Дзюкан
чанка
— рух
вісім гр
дзень, у
за асва
нуць з
Вось
раз пад
вуголь
многі
народна
Рабоч
дзясе
1.820
ды вядо
Кавалі
вогне ім
рэкорд
скія н
Машы
станцы
новую
да Дан
раў.
Рабоч
ковай
С. Розен
за 7 га
данна.
1.200 п
Калг
га раён
пастана
каў на

СТАХАНАЎСКІ РУХ І ДРУК

□ □ МІХ. РАБІНОВІЧ. □ □

Забойшчык шахты «Цэнтральная Ір-
мінго», Катзіўскага раёна (Далбас),
Алексей **Стаханаў** перапрадзі Міжна-
роднага юнацкага дня ўстанавіў усеса-
юзны рэкорд прадукцыйнасці савецкага
адбойнага малатка. За 6 гадзін ён вы-
рубіў 102 тоны вугалю.

Прыкладу Стаханава велімі хутка
паследвалі іншыя шахцёры-ударнікі, і
рух за максімальную прадукцыйнасць
механізмаў у шахтах, за выкапанне пла-
наў вугледобычы пачаў перарастаць у
рух усіх шахцёрскіх мас. З'явіліся новыя
рэкорды, разгарнулася спаробніцтва на-
між майстрамі забою.

У чым сакрэт поспеху Стаханава,
Дзюканова, Бабова, Канцэдалова, Саў-
чанка і інш.? У тым, што ў іх руках
— руках вопытных работнікаў — меха-
нізм працуе поўнаю ўвесь рабочы
дзень, у тым, што яны ўвясілі сур'ёзна
за асваенне тэхнікі, за тое, каб выціс-
нуць з яе ўсё, што можна.

Вось частку прыкладу стаханаўцаў за-
раз падхоплем ва ўсёй нашай краіне. З
вугольнага Далбаса рух перацінуўся за
многія іншыя раёны прамысловасці і
народнай гаспадаркі.

Рабочы фабрыкі «Окороход» у Ленін-
градзе тав. **Сметанін** за змену аб'явіў
1820 пар абутку, перакрыўшы рэкор-
ды вядомай чэхаславацкай фабрыкі Баці.
Кавалі **Бусыгін** і **Веліжанін** на аўтава-
возе ім. Молатава ў Горкіх устанавілі
рэкорды, якія перавышаюць амерыкан-
скія нормы.

Машыніст паравоза «ФД» № 20—5
станцыі Красны Гімаі т. Бароўка даў
новую рэкордную тэхнічную хуткасць
на Далёкай чыгуны — 50,5 кіломет-
раў.

Рабочы першага цэха менскай абут-
ковай фабрыкі ім. Кагановіча тав.
С. Розенберг вырабіў на двікоўцы паскоў
за 7 гадзін 1.212 пар ці 303 проц. за-
дава. Задзчык **Г. Скабло** задзгнуў
1.200 пар абутку — 249,8 проц. плана.

Балгаснікі-ударнікі Бела-Калітвенска-
га раёна, Азова-Чорнаморскага края,
паставілі разгарнуць спаробніцтва звен-
на на пад'ём вугалю. На рашэнню

раённага злёта калгаснікаў-ударнікаў
дзвум лепшым званням, якія пакажуць
найвышэйшую прадукцыйнасць і выдат-
ную якасць, будзе надана імя Стаханава
і Ізотава.

Соцыялістычнае спаробніцтва заўсёды
з'яўлялася асновай нашай работы як у
прамысловасці, сельскай гаспадарцы,
так і на ўсіх галінах і на ўсіх участ-
ках нашага будаўніцтва. Соцыялістыч-
нае спаробніцтва з'явілася магучым
сродкам выканання задач першай пяці-
годкі.

Але, як вядома, таварыш **Сталін**
яшчэ ў сваім дакладзе на аб'яднаным
пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б) 7 студзеня
1933 года паставіў задачу дапоўніць па-
фас будаўніцтва пафасам асваення.

«У перыяд першай пяцігодкі мы
змаглі арганізаваць энтузіязм, пафас
новага будаўніцтва і дабіліся раша-
ючых поспехаў. Гэта вельмі добра.
Але цэнтр гэтага недастаткова. Ця-
пер гэта справу павінны мы дапоў-
ніць энтузіязмам, пафасам **асваення**
новых заводаў і новай тэхнікі, сур'-
ёзным падняццем прадукцыйнасці
працы, сур'ёзным скарачэннем сабе-
кошту».

Мы ўступілі ў новы этап соцы-
ялістычнага спаробніцтва — спароб-
ніцтва па асваенню новай тэхнікі, ма-
шын, абсталявання. Іменна гэтым выдат-
ны стаханаўскі рух і ў гэтым яго велі-
зарнае значэнне. Іменна на гэтай пры-
чыне рух з прыкладу адзіночак-рэкард-
сменаў перарастае ў рух усіх мас пра-
цоўных.

У сувязі з гэтым стаяць вялікія за-
дачы перад нашым друкам, у прыват-
насці, перад раённым і фабрычна-завод-
скім. Друк павінен вывясіць максімум
увагі на новы ўдзельнік соцыялістычнага
спаробніцтва за асваенне тэхнікі, за
высокую прадукцыйнасць працы.

Аднак, на практыцы пакуль яшчэ
справа абстаіць інакш. За прыкладамі
не трэба далёка хадзіць.

У цэхах гомельскага завода «Пролетарый» нямала шэрадавікоў вытворчас-

ці, якія показуюць выдатныя ўзоры работы.

Фармоўшчык ліцейнага цэха т. **Васільеў**, які пядуна вылучан майстрам, у ліпені выканаў сваё заданне на 150, а ў жніўні на 120 проц. Браку ў яго няма. За высокую якасць работы **Васільеў** за ўказаныя два месяцы атрымаў некалькі прэмій. Тав. **Васільеў** — вопытны кваліфікаваны рабочы. Ён працуе добра таму, што адносіцца вельмі ўважліва да работы, многа ўвагі аддае інструментам.

У гэтым жа цэху працуе фармоўшчык **Ясьноў**, які таксама дае высокія паказальнікі і такую-ж якасць работы.

У механа-зборачным цэху завода токар **Гармель** выконвае заданне па выпуску дэталей на 160—170 проц.

Але паказу вопыту работы перадавікоў нельга знайсці на старонках заводскай газеты «**Чырвоная вагранка**».

Газета ў сувязі з пачынаючайся 18 гадавіны Окцябра надрукавала на сваіх старонках абавязальства кааператыва рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых завода. Самае галоўнае з гэтых абавязальстваў — закончыць выкананне гадовага плана да 15 лістапада.

Аднак, рэдакцыя шматтыражкі, як відаць, не разумее, што для таго, каб выказаць як гэтыя, так і іншыя абавязальствы неабходна ўзняць сацыялістычнае спаборніцтва на новую, вышэйшую ступень, скарыстаць і памножыць вопыт лепшых перадавікоў вытворчасці.

Майстар мадэльнага цэха тав. **Абрамаў** некалькі месяцаў таму назад унёс важную рацыяналізатарскую прапанову. Прапанова была адобрана і прынята, т. **Абрамаў** выклачаў прэмія. Але рацыяналізатарская прапанова не рэалізоўваецца. І вось пра гэта шматтыражка змяшчае ў нумары ад 1 кастрычніка заметку... У канцы апошняй старонкі.

Часамі газета змяшчае матэрыял аб людзях. Больш правільна будзеказаць, што не часамі, а аднаго разу шматтыражка (у нумары ад 11 жніўня) змясці-

ла жалебную заметку на 20 радкоў аб выпадку работы аднаго з лепшых зборшчыкаў помпы «Вертынгтон». Заметка была надрукавана пятагам унізе на апошняй старонцы.

Прыклад з «Чырвонай вагранкай» не адзіны. І гэта педагугічнае з'явішча.

Трэба на фабрыцы, заводзе, у саўгасе і калгасе **выявіць** сваіх «стаханаўцаў». На прыкладзе завода «Пролетарый» мы бачым, што гэта не так цяжка. Патрэбна толькі жаданне і ўважлівыя адносіны да людзей.

Але гэтая газета знайшла такога чалавека.

Трэба сапраўды дакладным чынам выявіць вопыт перадавіка, метады яго работы і паказаць іх у газеце. Паказ павінен быць у вышэйшай ступені талковым, пазуляльным і ўрадавым напісаннем. Задача заключаецца ў тым, каб гэты вопыт і метады работы зрабіць дабыткам усіх рабочых прадпрыемства, усіх калгаснікаў.

Пачынаючы перадавікоў газета павінна ператварыцца ў рух мас. Арганізацыя спаборніцтва паміж асобнымі майстрамі, брыгадамі, цэхамі на аснове не дасягнутых фактараў, на новыя рэкорды — вось што ёсць рух сапраўды масавым і прынясе новы перамогі ў галіне асваення тэхнікі і пашырэння прадукцыйнасці працы.

Газета зробіць палову справы і можа таго, калі не забяспечыць патрэбнага, сістэматычнага падтрымання «стаханаўскага руху» на свайм прадпрыемстве, у калгасах раёна. Трэба ўвесь час сачыць за работай перадавікоў і сістэматычна дапамагаць ім.

Ні ў якім выпадку нельга забываць, што ўсюды могуць знайсці абыраталі або прама варожыя нам людзі, якія будуць сабатаваць і зрываць выдатную справу. Гэтым сабатажнікам і чужакам трэба даць бязлітасны адпор.

У барацьбе за павышэнне асваення ўзнімаюцца сацыялістычнае спаборніцтва новыя і новыя масы працоўных, забяспечыць пераможнае выкананне зада- другой п'яцігодкі.

ПАРТЫЙНЫ АДДЗЕЛ У ГАЗЕЦЕ

□ □ □

БЕЗ ПЛАНА І БЕЗ АКТЫВА

□ □ С. СЯМАШКА. □ □

Вазьміце камплект бабруйскай рэспубліканскай газеты «Комуніст», праглядаючы кожны яе нумар і ў вас створыцца ўражанне, што газета пільна асцярожна і пільна партыйнага будаўніцтва, і дзейна дапамагае раёнай партарганіцы і ўзяцці ўнутрыпартыйнай работы. Амаль у кожным нумары газеты вы знайдзеце артыкулы і доклады аб працы асобных нізавых партыйных арганізацый.

Шмат месца газета адводзіць пытанням партыйнай асветы. У нумарах за першую палову кастрычніка, апрача дробных докладаў, змяшчаюцца некалькі пачынальных артыкулаў, у якіх перадаецца вопыт работы па партасвеце. Вось, напрыклад, у нумары за 6 кастрычніка кіраўнік кампартыі і школы завода тав. Кірава тав. Шмідт расказвае, як ён падтрымлівае адстаючых у вучэнне. Ён гаворыць, што

«тав. Норкін, у мінулым пераводзе-ны камісіяй па чыстцы з кандыдатаў партыі ў спачываючых, патрабаваў асаблівай увагі. Асобна з ім прапрацоўваў я некаторыя пытанні. Выклікаў яго ў партном, гутарыў з ім, сачыў за тым, як ён працуе над сабой. З партыйнай групай цэха мы дамовіліся паставіць яго індывідуальны адсоток не партгрупе, былі таксама ў яго доме, правяралі, як ён усваівае статут і праграму партыі. Зараз т. Норкін на многа падцягнуўся і цяпер падаў заяву аб пераводзе яго з спачываючых у кандыдаты».

Змяшчаюшы гэты матэрыял, газета дапамагае астатнім нізавым партарганізацыям, а таксама і прапагандыстам у арганізацыі партыйнай асветы; на жывых фактах газета паказала, як кашчэртна падыходзіць да справы

партыйнай асветы ў газеце.

Але ў гэтым камплекце газеты вы ўбачыце, што амаль усе матэрыялы аб партыйнай асвете — гэта матэрыялы аб партыйных арганізацыях гората. Перад вамі міжволіна паўстае пытанне: чаму гэта ва старонках «Комуніста» так слаба паказваецца работа вясковай партарганіцы? Чаму такі рэзкі кантраст паміж тэмай партработы ў горадзе і партработы ў вёсцы?

І адказаў на гэтыя пытанні можна знайсці ў рэдакцыю газеты, пазнаёміцца з работай партыйнага аддзела газеты, а людзьмі, якія працуюць у гэтым аддзеле.

І вось мы ў партадзеле «Комуніста». Тут зараз працуюць два чалавекі: намеснік галоўнага аддзела тав. Марлін (комуніст) і інструктар тав. Гофман (комсамольца). Загаворыўшы з імі, мы ведаем, што тав. Гофман больш месяца адсутчыў, быў у арміі, зараз у вольным часе.

Значыць, у партадзеле газеты тры чалавекі: тав. Марлін, тав. Гофман і тав. Сямашка. Не кожная з папулярных газет БССР мае па тры чалавекі, тым больш у адным аддзеле.

І ўсё-ж газета «Комуніст» залёка пачынае асвятляць сваіх старонках работу ўсёй раёнай партыйнай арганізацыі і асабліва партработу на вёсцы. Аднак слаба паказваецца авангардная роля комуністаў на вытворчасці, шмат паказу комуністаў у быт, у спорт.

Адным словам няма паказу жывога чалавека-комуніста на старонках газеты.

Дзе прычына гэтаму?

Асноўная і галоўная прычына ў тым, што таварышы не ўмеюць як след арганізаваць сваю работу. Партадзел не

має плана роботи, не має активна на-
респандентаў з ліну комуністаў. Тавары-
шы з партадзела «Комуніста» не ве-
даюць, напрыклад, якія асноўныя пы-
танні партыйнага жыцця яны будуць
асвятляць на старонках газеты ў ка-
стрычніку.

На пытанне колькі партадзела мае
сваіх карэспандэнтаў, тав. Маркеліп
адказ налічыў 6 чалавек. Усяго толькі
п'яць комуністаў, якія больш-менш рэ-
гулярна пішуць у газету аб партыйным
будучыні. Прычым, з пералічаных
таварышоў ні аднаго няма з вясковых
партарганізацый. Нема ніякай
пераліска аддзела са сваімі карэспандэ-
нтамі, няма і інструкцыйных парад
па пытанню арганізацыі матэрыялу аб
жыцці і працы партарганізацыі.

Вось чаму і тав. Маркеліпу, і тав.
Гофману так многа прыкоўвацца бегачы
кожны раз па гораду для збору матэ-
рыялу ў чарговы нумар газеты. Вось
чаму гэтыя таварышы, замест кіраўні-
коў і арганізатараў справы, з'яўляюцца
ў большасці сваёй зборшчыкамі матэ-
рыялаў і праўшчыкамі таго, што напі-
ша хто-небудзь на сваёй ішчыцы або
кіраўнікоў партарганізацыі праўшчым-
стваў.

На 17 з'ездзе партыі тав. **Сталін** вы-
ступіў перад партыяй наступныя задачы
ў галіне арганізацыйнай работы:

«1) Падганяць і ў далейшым пашы-
раць арганізацыйную работу да запатраба-
ванняў палітычнай лій партыі;

2) Падняць арганізацыйнае кіраўніц-
тва да ўзроўню палітычнага кіраўніц-
тва;

3) Дабіцца таго, каб арганізацыйнае
кіраўніцтва поўнаццю забяспечвала пра-
вязанне ў жыццё палітычных лозунгаў
і рашэнняў партыі».

Зыхотзячы вось з гэтых указанняў
правадыра, трэба буюваць работу парт-
аддзела ў газеце. Трэба арганізаваць
справу так, каб газета самадзяльчым
бавым пачотыкам раённай парт-
арганізацыі ва ўзняцці ўнутрыпартый-
най работы. Паказ авангарднай ролі ко-
муніста на вытворчасці, шырокі абмен
вопытам партыйнай работы як гарыз-

ніх так і вясковых партарганізацый—
прамы абавязак партыйнага аддзела.

Выключная ўвага — ідэйна-палітыч-
наму выхаванню партыйных мас. У гэ-
тай справе нельга абмяжоўвацца толькі
апісаннем работы асобных партшкол і
паліткурткуў. На старонках газеты пэ-
роча быць дан шырокі паказ таго, як
асобныя камуністы працуюць над сабой,
як яны павышаюць свой ідэйна-палі-
тычны ўзровень. Асаблівая ўвага па-
важна быць адана рабоце камуністаў-
афічоў у калгасах. У пэнтры рабо-
ты партадзела газеты павінен стаяць
жывы чалавек — член і кандыдат пар-
тыі.

Газета «Комуніст» мае ўсе магчы-
масці шырока асвятляць на сваіх ста-
ронках жыццё і працу раённай партар-
ганізацыі. Партадзела газеты ўкамплек-
товаў добрымі энэргічнымі таварыша-
мі. Бабруйскай партарганізацыя мае
нялікі партактыў, які можа і павінен
быць прыцягнут да супрацоўніцтва ў
газеце. Але для гэтага неабходна, каб
партыйны аддзел газеты меў канкрэтны
план сваёй работы, стварыў актыў ко-
муністаў-карэспандэнтаў вакол газеты.

Работнікам партыйлага аддзела па-
трэбна дакмыота. І дапамога гэта паві-
на быць аказана перш за ўсё з боку
самага рэдактара газеты.

А ў «Комунісце» далёка не ўсё доб-
ра абстаіць з гэтым. Аказаны рэдактар
тав. **Сталін** больш за чатыры месяцы толькі
падпісвае газету, а ў рэдакцыю рэдка
калі заходзіць. Бабруйскі райком партыі,
як відаць, лічыць, што для рэдактара
не абавязкова работа ў рэдакцыі, ваўга
толькі ў кожным нумары газеты ставіць
яго потпіс. Бо факт-жа, што РК КП(б)Б
фактычна зрабіў рэдактара асноўным
работнікам райкома. Перадпражаны рабо-
тай у РК, тав. **Сталін** фізічна не можа
хоць-бы кожны-небудзь аддаваць увагі
газеце. Гэта адбываецца не толькі па
работе партыйнага аддзела, але і па
сваёй рабоце газеты.

Згустім зразумела, што такое стая-
ніцка далей аставацца не можа. Рэдак-
тыр павінен мець магчымасць поўнаццю
ацэньваць работу ў газеце. І гэту магчы-
масць бабруйскі РК абавязана яму даць.

Редакція журналу «Большаїцкі друк» авариулася на некалькіх робітниках уге-
беларускіх газет в жыттань, як яны
лапамагаюць н.завому друку і рабселько-
рам. Ашттань былі тыя работнікі, яны
часта выязджалі у раёны і на пред-
прыемствы.

Возьмем тав. Долзйна, работница редакций «Звезды». Увесь час работы у Долзжны ён связан в частым камандировкам, перавасам на чыгуначныя вузлы.

Адказам было здзіўленае учучавне
Тав. Додзін напісаў сутні для таго, каб
«трыццюмвідць» хоць-бы адзін факт яго
канспіратнай дэкамоті мізавой насценгазе-
це, хоць-бы адно прозвішча рэдактара
Прышкюся т. Додзіну абмешкавацца
атучнымі словамі

Таки-ж характер насла наша гутарка
і з тав. Гасманам («Звязда»). Тав. Гас-
ман поўтавіны думаў над тым, што ад-
казаць на пытанне: чыго з рэдактароў
нашчодных газет ён ведае? Нарэшце,
учытоміў:

Нічого нового не принесла і гутарка з т. Ліўшыц («Звезда»). На словах т. Ліўшыц, яна не могла ў часе в'їзду у райони дапомалгчы редакціям нашої газети тому, що зміїла з терміновимі дорученнями і «просто не мала часу».

Мы тутарылі в супрацоўнікам і пра-
мысловага аддзела гэтай газеты. У ад-
дзеле шэсць работнікаў. За выключэн-
нем загадчыка аддзела тав. Пашучэнка
ўсё астатнія таварышы змалъ штодня
бываюць на прадыпрыемствах Менска.
Вывязкаюць на прадыпрыемствы і другіх
гарадоў. Аднак, яні апыні з апыталых та-
варышоў не змог заявыць аб тым, што
будучы на прадыпрыемстве, ён спецыяль-
на цікавіцца работай насяцення газет, дапа-
магае рэкалегіяч пачаешшыць работу.

Патраёна работніку адзіела правасіў
рэйд па заводу — ідзе ён в рэдактар
шматтыражкі, в рэдактарыям насценга-
зет, ўцягвае іх у брыгады рэйда. Трэба
сабраць матэрыял для газеты таму-ж
не азначаць, што аб гэтым шматлікі пі-
шучь шматтыражка, насценгазеты

— Зразумела, хопіць часу для того каб кожны раз, калі бываеш на заводзе, асцпаць гадзінку-другую рабоце цэхавай іі брыгаднай насценгазеты, правесці нараду рабочораў, зрабіць вусны атляі нумароў насценгазеты і нажыт дапаматчы рэдактару пематтыражкі і правесці жкое-небудзь змералымества—гэ зорыць тав. Мятзведзера.—Прычына таго, што гэтага мы не робім, — у нас саміх, часткова і ў тых, што ад нас у рэдакцыі не патрабуюць аказання дапамогі нізавому друку.

Апошняя заўвага т. Мятыводзевай вельмі важна: рэдактар газеты, загадчык друкарнага прадпрыемства тым, ці дапамагаюць работнікі рэдакцыі нацёнгазетам і рабкорам, яны павінны патрабаваць гэтага ад сваіх работнікаў.

Сказанае вышэй пэўна, і гэта павінна быць для ўсіх работнікаў друкарнага г. Сярод іх ёсць і таловыя людзі, якія, будучы ў рэдакцыі, не пераключаюць свайго ўважання на рэдакцыю, а пераключаюць на фабрычнай шматтыражцы, якая павінна нацёнгазет і аказваюць ім вялікую дапамогу.

Характары прым ад тав. Бажынскага, з рэдакцыі газеты «Орка». Тав. Бажынскі, не задумваючыся ні хвілін, можа назваць дзесяткі рэдактароў лепшых нацёнгазет польскіх

нацыянальных калгасаў і даць шматлікую характарыстыку кожнаму з іх. Адразу відаць, што чалавек пабываў у кожнага з названых ім рэдактароў, добра іх вывучыў, дапамог ім у рабоце.

Тав. Бажынскі вядзе пераліскі з рэдактарамі нацёнгазет па пытаннях даботы нацёнгазет, адказвае на пытанні рэдактароў, высылае ім макеты і т. д.

Гэтыя шматлікія прыклады на сёнешні дзень, на жаль, вельмі малакольскія.

І гэта ўскладняецца тым, што праведзеных намі з работнікамі ўсебеларускіх газет, напрошваецца ад нас выхад тронна мы яшчэ дамагаемся рэшэння гэтых пытанняў друку ў часе выездаў у рэспубліку, у часе наведвання спрадзячэнасцяў. Чым хутчэй работнікі рэспубліканскіх газет ліквідуць гэты недахоп, тым лепш.

ПАГАВАРЫЦЕ З РЕДАКТАРАМ І РАБКОРАМ

Больш 8 месяцаў я рэдакую нацённую газету «Рэзец», 1-й групы токараў завода імя Варашылава. 86 нумароў газеты «Рэзец» выйшаў за 8 месяцаў. Я ўзяў на сябе гэтую работу ў конкурсе, які праводзіўся ў 1934 годзе.

Але ў «Рэце» я не пераключаю свайго ўважання на друкарнае прадпрыемства, а пераключаю на рэдакцыю.

Узорам для ўсяго павінен быць друкарскі ўзор. Між тым на нашым заводзе з'явіліся іхныя актыўныя рабкоры, іхныя навуковыя ўстаўкі-карыкатурыстаў, літгуртковаў, па гэтым яны амаль штодзень паведаваюць работнікам цэнтральных газет, можна было-б вывескаць ўзорныя газеты.

У тым, што такіх нацённых газет па якіх мог-бы раўняцца ўсё працоўнае Менска, на заводзе няма. Вялікая віна нашых цэнтральных газет, якія вельмі мала дапамагаюць нам у штодзённай практычнай рабоце.

Амаль кожны дзень на наш завод прыходзяць работнікі газет «Звязда», «Работнік», «Окцябр», «Чырвоная змена». Яны дапамагаюць арганізоўваць матэрыял па заданнях сваіх рэдакцый. Больш іх нішто не цікавіць. Ніколі не пачуеш ад работнікаў цэнтральных газет заўвагі аб заводскай шматтыражцы, пазавых газетах.

Вось я по магу назваць ні аднаго прозвішча карэспандэнта цэнтральных газет, хоць бываюць яны ў нас амаль кожны дзень. Хіба гэта не гаворыць аб адсутковасці сувязі карэспандэнтаў цэнтральных газет з намі, работнікамі нізавога заводскага друку?

Я лічу, што вялікай цяжкасцю не будзе для карэспандэнтаў цэнтральных газет прачытваць нашы штодзёнкі і даваць свае заўвагі рэдактару; пагаварыць з рэдактарам нізавога газет, даць ім напрамак у далейшай рабоце. Мне думаецца, гэта абавязак работнікаў цэнтральных газет.

С. ПЛАТКОУ.

УСЕ ТЫЯ-Ж ЗНАЁМЫЯ ПРОЗВІШЧЫ...

На 3-м усебе-
рабселькораў
гэты фабрыкі
«Окцябр» ма-
казец з ад-
тых дзяснен-
ных, якія мы ме-
лі ў рабоце
рабкораў. Затое
пасля таго
да мы не можам
бачыць, асаблі-
ва гэта і па-
дасягненнях у рабоце пізавага дру-
ку і рабкораў фабрыкі. Усё гэта атры-
малася таму, што работа з рабкора-
мі зусім заняпала. Аб семінары для рабко-
раў гаварылі многа, а ён і па сёнешні
дзень не створан. У шматтыражцы мы

сустрэкаем усё тыя-ж знаёмыя проз-
вішчы: Рохкінд, Каган, Вярціцкая, Ба-
рыбіга. Росту рабкораў няма.

Вялікую ролю павінен быў адыграць
наш фабрычны друк па ўкараненню в-
шыту менжынцаў, але шматтыражка
даволілася толькі змяшчэннем пары за-
метак. Як вопыт менжынцаў, так і ўну-
траваттыражка фабрыкі зусім не
асвятляюцца ў нашых пізавых цэхавых
гэтах. Гэта тлумачыцца тым, што парт-
оргі брыгад і цэхаў не кіруюць редак-
тарамі, не арганізуюць работу з
рабкораў. Парторг 2 цэха т. Грыншпан
лічыўся лепшым парторгам на фабрыцы,
але і ён ні разу не напісаў заметку ў
нашценную газету. Парторгі брыгад Ві-
чыніна, Шульман і Левіна таксама ма-
ла ўвагі зваражаюць на работу газет і
рабкораў.

Не лепшая справа з рэагаваннем на
матэрыялы 2 месяцы назад вышаў ну-
мар шматтыражкі, прысвечаны нарадзе
ЦК аб звароты сабокошту. Шмат-
тыражка тады пісала, што многія пра-
пановы рабчых марануюцца ў дырэк-
тараў і яны адыграюць вялікую ролю
у звароты сабокошту.

На гэты матэрыял тэхнічны дырэктар
тав. Нем'ж адказу не дала. Ясна, што ў
гэтым вінавата не толькі шматтыраж-
ка і партком, які не патрабуе ад
комуныстаў рэагавання на сігналы дру-
ку.

Доўга не было ў нас і тав. Цукерман
рэдактара шматтыражкі. Цяпер партком
вылучыў рэдактарам тав. Цукерман. Тав.
Цукерман чалавек палітычна падрыхта-
ваны, але зусім незнаёмы з газетнай
тэхнікай.

Наша дапамагаюць поваму рэдактару
і гэтым цэнтральным друк і яго работні-
кам. Трэба сказаць, што вельмі дрэжна.

Газета «Окцябр» толькі в дню друку
нашай шматтыражкі і па гэ-
тым па тав. Цукерману, а «Рабочий» і гэ-
тага не зрабіў.

Я лічу, што цэнтральныя газеты па-
вінны арганізаваць трыбуну па абмену
вопытнай работы рэдактароў фабрычна-
заводскіх газет і дапамагаць ім у ра-
боце.

Наша і гэты дзень, работу літарату-
рных гурткоў на прадпрыемствах з
тым, каб літгурткоўцы прымалі актыў-
ны ўдзел у газеце і дапамаглі зрабіць
яе цікавай.

КАГАН Ф. — рэдактар брыгаднай
газеты фабрыкі «Окцябр».

ПАРА АД СЛОЎ ПЕРАЙСЦІ ДА СПРАВЫ

З 1929 года я працую на швейнай
фабрыцы «Окцябр». І як старая рабкор-
ка, увесь час прымаю актыўны ўдзел
у рабоце брыгадных штодзёнак і шмат-
тыражкі фабрыкі. Часта хацелася мне
апымаць ад старэйшых таварышоў —
работнікаў цэнтральнага друку параду і
дапамогу ў сваёй рабоце.

Аднак, гэта а тав. Цукерман толькі жадае
нам. Я пісала і пішу ў газету так, як
магу. Часта пішу са стаматычнымі на-
мысламі, без усякай формы. І ніхто мне
не гаворыць добра ці дрэнна напісан той
ці іншы матэрыял. Семінары рэдакта-
роў і рабкораў на фабрыцы няма. Агм-
даў газет і рабкору лаасобных матэры-

ялаў ніхто не робіць. Як-жа там, раб-
корам, вучыцца?

З газеты «Рабочий» пару разоў пры-
ходзіла да нас тав. Пашучэнка, якая
тлумачыла нам, як пісаць у газету. Гэ-
та дало некаторы зрух у рабоце ніза-
вых гавет фабрыкі. Але на гэтым ву-
чоба наша і скончылася.

Нарэшце, а сама пачала часта наве-
даць рэдакцыю газеты «Рабочий» і
прасіць дапамогі. Краўца, тт. Хейфел,
Фінбейн і Пашучэнка, калі не звяр-
нуся да іх, заўсёды мне дапамагаюць.

Але-ж не ўсе рабкоры могуць хадзіць
за дапамогай у рэдакцыю, многім умовы
работы не дазваляюць гэтага. Я лічу,
што работнікам цэнтральных газет і
журналаў неабходна прыходзіць на
прадпрыемства не толькі для арганіза-
цыі матэрыялу, але і для канкрэтнай і
практычнай дапамогі газетам і рабко-
рам фабрыкі.

Ёсць у нас вялікае жаданне праца-
ваць у большэвіцкім друку. Але мы не

хочам больш самагульнічаць. Мы хочам,
каб нас навучылі правільна і добра
пісаць, каб мы сталі рабкорамі—аўта-
рамі нашых цэнтральных газет, а не
пастаўшчыкамі фактаў.

На нашай фабрыцы ёсць шмат до-
стаць здольных рабкораў. Такія рабко-
ры, як Каган Файве, Місялёва Ада, Ма-
цыеўская Нюра, Вярбіцкая, Барыбіна
могуць стаць нядраўнымі работнікамі
друку. Трэба толькі больш увагі аддаць
гэтым людзям.

Трэба адзначыць, што адміністрацыя,
партком і фабком нашай фабрыкі так-
сама не зварачаюць належнай увагі на
нашых прадставя гаветы і рабкораў.

Мы маем права патрабаваць, каб з
намі лічыліся, каб нас вучылі і выхоў-
валі. Сямінар аэтыва рабкораў, які абя-
цала арганізаваць газета «Рабочий»,
навінен неадкладна пачаць сваю рабо-
ту. Нара ад слоў пераходзі да справы.

Рабкорка фабрыкі «Окцябр»
Е. СПЕКТАР.

Больш увагі і дапамогі

Пачала я пісаць
у газету яшчэ ў
сямігодцы. Была
тады і членам
рэдакцыі нас-
цэнгазеты. Памя-
таю, як на
кожную заметку,
якая крытыкава-
ла настаўніка і
вучня, мы пры-
мушаны і рэага-
ваць.

Прайшло некалькі гадоў, я скончыла
сямігодку, затым профшколу швэйнікаў.
Уся мая вучоба была цесна звязана з
рабкораўскай работай, з газетай.

У 1930 годзе профшкола накіравала
мяне на швэйную фабрыку «Окцябр». У
першы-ж месяц работы на фабрыцы мя-
не выбіраюць членам рэдакцыі. З таго
часу прымаю актыўны ўдзел у штодзён-
ках і фабрычнай, шматтыражцы. Пяць
гадоў я рэдагавала штодзеньку. Ніхто мне

ў гэтым не дапамагаў, ніхто не вучыў
мяне, як пісаць у газету. Працавала
так як магла і на практычнай рабоце
расла.

Вось ужо хутка год, як спрабую на-
меснікам рэдактара шматтыражкі. Але я
павінна сказаць, што не магу як след
арганізоўваць работу з рабкорамі. Пар-
тыйны калектыў мала аддае увагі ніза-
вому друку і рабкорам. Рэдакцыя
шматтыражкі не мае магчымасці
сабраць рабкораў, правесці з імі семінар,
прапрацаваць той ці іншы даклад, або
скажам, абмяняцца вопытам работы.

Часта зварачаешся да сакратара парт-
кома т. Канопіна з просьбай дазволіць
склікаць рэдактароў і рабкораў, каб аб-
меркаваць план шматтыражкі або іншыя
пытанні. Але заўсёды атрымаеш адказ:
«Сёння нельга». Фабрыка наша, хоць са
значным спазненнем, але ўключылася ў
вытворчы паход імя 18 гадавіны Окцяб-
ра. Трэба мабілізаваць рабкораў і ніза-
вы друк фабрыкі для сістэматычнага ас-
вятлення ходу соцнаборніцтва і выка-
нання ўзятых абавязацельстваў па вы-

творчаму паходу. Але тав. Банюх ніяк не можа дазволіць сабраць рабкораў.

У выніку газеты і рабкоры свечасова не ўключыліся ў вытворчы паход.

Трыкутнікі брыгад таксама не нясуць адказнасць за свае брыгадныя штодзёнкі. Яны лічаць, што крываць рабкорамі і газетаў — гэта абавязак толькі шматтыражкі. Парторгі Васіна, Фельдман. Бацвінік заяўляюць, што за работу насценных газет адказвае рэдактар шматтыражкі, а не яны. Партком-жа на гэта не рэагуе. У выніку нізавы друк фабрыкі пазбаўлен партыйнага кіраўніцтва.

Зусім мала дапамагаюць нам і работнікі цэнтральных газет.

Вось маленькі прыклад таго, як нам «дапамагаюць». 5 кастрычніка да нас прышла работніца з газеты «Рабочий» тав. Мядзведзева і заяўляе: «Нам патрэбен матэрыял па вытворчаму паходу імлі 18 гадавіны Окцябра. Раскажыце, што ў

вас робіцца». Гадзіны дзве яна ў нас распытвала аб рабоце па паходзе і зацікавала сабе ў блэкнот.

— Гэтага мала, давайце пойдзем па цэхам і па лятзім, што там робіцца.

Пайшлі. Нарэшце. Мядзведзева скончыла сваю работу.

— Тав. Мядзведзева, — папрасілі мы яе, — зацікавіце нас, як далей арганізуюць работу па вытворчаму паходзе і як усё гэта асвятляць у шматтыражцы?

Адказу мы не атрымалі. Мядзведзева пашла. Мы патрацілі цэлы дзень, дапамаглі работніку газеты «Рабочий» арганізаваць матэрыял па паходзе, а вось самі дапамогі ад гэтага работніка не атрымалі.

Работнік шматтыражкі фабрыкі «Октябрь» ХАЗАН.

Як мы звязаны з раённай газетай

Шматтыражка, цэхавыя насценгазеты і брыгадныя штодзёнкі **Бабруйскага лесакамбіната** праводзяць немалую работу ў барацьбе за выкананне промфінплана. Мы маем немалы рабкораўскі актыў, на які шматтыражка апіраецца ў штодзённай сваёй рабоце. Дзякуючы рабкораўскаму актыву мы заўсёды з поспехам праводзім работу па арганізацыі патрэбнага для газеты матэрыялу, праводзім на заводзе рэйды, арганізуем праверку прагавання на зменчаных ў газетах допісы.

Ва ўсёй нашай рабоце шмат дапамагае рэдакцыя бабруйскай раённай газеты «**Комуніст**». Прадстаўнікі райгазеты часта бываюць у нас на камбінаце, заходзяць у рэдакцыю шматтыражкі, цікавяцца нашай работай, даюць парады.

Асабліва вялікую дапамогу аказала нам газета «**Комуніст**» у часе падрыхтоўкі да 3-га ўсебеларускага з'езда рабселькораў. Пры дапамозе рэдакцыі раённай газеты мы правялі тады на лесакамбінаце рабнораўскі семінар,

праз які прайшлі 75 рэдактароў і членаў рэдакцый цэхавых штодзёнаў.

Больш за ўсіх з рэдакцыі «**Комуніста**» нам дапамагае загадчык аддзела іспем комсамолка тав. **Стрэлец**. Ядначодей за другіх работнікаў газеты бывае ў рэдакцыі шматтыражкі і дае ўказанні ў рабоце. Не так даўно, напрыклад, тав. Стрэлец зайша да нас у рэдакцыю і расказала аб тым, што на фанерным заводзе ёя Кірані праводзіл спецыяльны партызень па пытанню нізавога друку.

— Праведзены партызень значна адыміў работу нізавога друку ў кіраўцаў, — сказала яна. — Чаму-б і ў вас на лесакамбінаце не правесці такое мерапрыемства? Чаму-б і вам не правесці спецыяльны партызень аб нізавым друку? Тады яшчэ лепш пачнуць працаваць вапны штодзёнкі.

Мы паслухалі тав. Стрэлец і пры яе дапамозе разгарнулі зараз вялікую падрыхтоўчую работу па правядзення на лесакамбінаце партызня аа пытанню ўзмацнення нізавога друку.

У цэхах заводу імя Варашылава (Менск) выстаўлены спецыяльныя вітрыны для вывешвання брыгадных і цэхавых на-сценкгазет.

Фото Р. СІМХОВІЧА.

Пачынаючы з усё гэтым да... парткома аб падрыхтоўцы і правядзенні гэтага пастдніа. Правілі нараду раб-ораў і нараду партарганаў. Да 8 будных цэхаў прымацавалі тэарэтычны з ліч-на-тыткова камоната, на лях уключа-лен абавязак—данамагчы партгрупам рэкамендацыі на падрыхтоўцы да парт-ня. Праводзіла нарада камуністаў асамоўцаў — рэдактароў інтэлі-так, нарада мастакоў і карыкатуры-стаў. Партаргана парткома праводзілі з карэспандэнтамі-камуністамі. Мир-аўчы на ходу падрыхтоўкі, думалі, што партдзень спрыта добра і хасць-акая рэзультат — ў пазадзіпэпві рабо-гу пазавога друку і рабкораў.

Газета «Комуніст» рэгулярна змя-шчае на сых старонках матэрыялы з на-гу вшытам работы зваго дру-ка. Не так даўно на старонках «Кому-ніста» б... дая жаліда пашаі шмат і-аажкі. Гэта шмат данамагчы ў рабоне шматтыражкі.

Але ад газеты «Комуніст» мы хочам атрымаць лепш больш. У прыгатаасці рэдакцыя павінна данамагчы нам у друкаванні шматтыражкі. Справа ў тым, што наша шматтыражка выходзіць з друкарні заўсёды не рапей, як праз 4—5 дзён. Калі, напрыклад, здаеш у набор матэрыялы першага, то шматтыражка выходзіць 5—6 чысна. Вось мы адалі матэрыялы у чацвёрты нумар 27 верасня, а 4 кастрычніка друкарня не пачынала лямэ яго набору. Справа ў тым, што ў бабруйскай друкарні друкуюцца дзве раённыя газеты («Бабруйскага і Міраўскага раёнаў»). І гэты шматтыражкі і шмат заказаў для розных устаноў і арганізацый. І вось, калі прыносіш у друкарню матэрыялы шматтыражкі, заўсёды чуюш адно і тое ж.

Начакайце вы са свай шматтыражкі, у нас ёсць больш важная работа.

На некалькі раз прыходзіцца хадзіць, каб раб змагчы на тэлефону ў друкарню і зноў па данамагчы. Выхад шматтыражкі затрымліваецца на лне друкарні. А гэта вельмі адбавецца на апэратыўнасці газеты, на зацікаў-ленні іа ле з боку рабочых.

Між іншым, паставілі так пытанне: каб друкарня набірала ў першую чаргу шматтыражку. Але і вельмі-ж лічыць, што яка-небольш бланкі або формы устаноў з'яўляюцца больш важнымі, чым рэдкае шматтыражка. А так, відаць іначай рабцішкі бабруйскай друкарні.

Рэдакцыя газеты «Комуніст», якая ігуляеца гаспадаром бабруйскай друкарні, можа нам данамагчы паладзіць нармальны выпуск шматтыражкі. Тое-са і гэтае ж. і абна-рабцішак друкарні, каю лямэ б... д... д... адносіцца да друкавання шматтыражкі. Пакуль што рэдакцыя газеты «Комуніст» нічога канкрэтна не зрабіла, каб данамагчы нам у гэтай справе, не глядзячы на тое, што д некалькі раз з... за данамагчы у рэдакцыю.

Рэдактар шматтыражкі «За ўдар-ныя тэмпы»

Х. Б. ГРЫНШТЭЙН.

„ДАПАМАГІ АРГАНІЗАВАЦЬ МАТЭРЫЯЛ“

Як рэдактар шматтыраж. я не магу скардзіцца на адсутнасць увагі з боку цэнтральных газет. Прадстаўнікі іх штодзённа бываюць на заводзе і часта гавораць са мной. Ішая справа змест нашых гутарак.

1 кастрычніка пачалася ў нас

здача дзяржаўнага тэхнічнага экзамена. На экзамене прысутнічалі тт. **Кленко** газеты «Рабочий» і тав. **Сціпакова** з газеты «Октябрь». Тав. Сціпакова запыталася ў свай блізкага аб ходзе экзамена і пайшла. Тав. Кленко сустрэла мяне і гаворыць:

Тав. Мінкін, скажы тваю думку аб падрыхтоўцы да здачы дзяржаўнага тэхнічнага экзамена. Я выказаў тав. Кленко сваю думку, абыходзіў з ёю цэхі.

Месяц таму назад сустрэкае мяне т. **Мядзведзевы** з газеты «Рабочий» такімі словамі:

— Тав. Мінкін, чаму гэта цябе трэба шукаць цэлы дзень. Даламагі мне хутчэй арганізаваць матэрыял аб абычальных жыццях.

Даламог я і тав. Мядзведзевай

З кастрычніка на завод прыйшла з газеты «Рабочий» тав. **Рай** па пытанню стаханавецкага руху. Гутарыла яна з дырэктарам тав. Мішынцам, з старэйшай заўкома тав. Флюксманам, а пасля сустрэла мяне і гаворыць:—у цябе ў газеце жусіць таксама нічога няма аб стаханавецкім руху, трэба табе ўзяцца за гэту работу. А вось як узяцца, што рабіць канкрэтна, як асвятляць гэтае пытанне ў газеце — аб гэтым яна мне нічога не сказала.

Вось некалькі шпрыхоў таго, як гутараць са мною і даламагаюць мне работнікі цэнтральных газет.

У практыцы маеі работы яшчэ не было такога выпадку, каб работнік

цэнтральная газеты не бывае на заводзе. Нагутарыў-бы са мной аб рабоце шматтыраж. і ў-бы, як трэба арганізоўваць тую ці іншую работу.

Не могуць гэтым напамінаць і тав. членцы газет. Рэдактар газеты 2 хрэсціянскага цэха тав. **Плісак** гаворыць:

Я працую рэдактарам з 1931 года. За гэты час я ні разу не атрымаў нікуды-небудзь даламоту ад работнікаў цэнтральных газет. Калі і склікаліся на сход рэдактароў газетай «Рабочий», то вельмі рэдка. Аглядаў цэхавых і брыгадных газет на старонках цэнтральных газет ніколі няма.

Рэдактар газеты калёварнага цэха т. **Камішацкі** гаворыць тое-ж самае. На адсутнасць даламогі ў рабоце скардзіцца і рэдактары другіх цэхавых і брыгадных газет.

Даволі напамінаць, што за апошнія 3—4 месяцы на старонках газеты «Рабочий» не было ні аднаго агляду завода і шматтыражні. А калі аб'явіліся такаў тав. **Хейфец** на ўсебеларускай нарадзе рэдактароў фабрычна-заводскіх газет, скліканай перад III ўсебеларускім з'ездам райсельгасгараў, і на самым з'ездзе.

Апошні астаўся аб'явіцём, а даламоты як не было, так і няма.

«Рабочий» напружваў умовы конкурсу на прадпрыемства сучаснай тэхнічнай граматыкі, абвешчаны ЦК ВЛКСМ Наркамлегпромам і газетай «Рабочий». Былі вызначаны прэміі для лепшых фабрычна-заводскіх газет. Конкурс скончыўся, лепшыя прадпрыемствы прэміраваны, у тым ліку і наш завод, які выйшаў на першае месца і заваяваў пераходны сцяг. Заводскі друк адыграў вялікую ролю ў барацьбе за завод сучаснай тэхнічнай граматыкі. Аднак, ніхто не ўспоміў аб рабоце газет. «Рабочий» шават словам не замкнуўся аб лепшых і адсталых газетах.

У далейшым неабходна, каб на старонках цэнтральнага друку, асабліва ў газетах «Рабочий» і «Октябрь» сістэматычна змяшчаліся звесткі шматтыражні і штодзёнак.

Недзялёна было б дэдаць зусім агляды газет на нарадах рэдактароў, каб

павінны часцей склікацца, а таксама пасылаць праз пошту саўвагі аб рабоце той ці іншай шматтыражкі.

Журналу «Большэвіцкі друк» разам з рэдакцыяй цэнтральных газет трэба ўзяць пытанне аб арганізацыі ў Менску Дома друку, дзе канцэнтравалі ўсю работу з фабрычна-заводскімі газетамі.

У жэтах узняцця культуры рэдактара, а адсюль і газеты, карысна было-б час ад часу арганізоўваць сустрэчы рэ-

дактароў заводскіх і гарадскіх газет з інжынерамі, архітэктарамі, пісьмешнікамі, артыстамі, мастакамі і т. д.

Неабходна, каб у часе наведванняў прапарыгемстваў работнікі цэнтральных газет цікавіліся заводскай газетай, дапамагалі скласці план, указвалі на недахопы газет і праводзілі гутаркі з работнікамі.

Рэдактар шматтыражкі
«Большэвік» МІНКІН.

АДЗІН У ТРОХ АСОБАХ

Рэдактар газеты «Голас спартакаўца» (орган парткома КП(б)Б і фабкома шклоўскай фабрыкі «Спартак») т. Харытонаў крыўдзіцца на работніка Кімстача.

— У цэнтральных газетых піша, а сваёй фабрычнай чамусьці пагарджае.

Апраўдваць Кімстача было-б няправільна. Трэба пісаць і ў цэнтральных і ў мясцовых газетых. Але ці адзін Кімстач не піша ў фабрычную газету? На жаль, Харытонаў не можа пахваліцца сваім актывам. Калі-ж меркаваць пра газету, то гэтага актыва наогул няма. Вось узяць в прыкладу № 26 газеты. У ім з 14 змешчаных замятак 10 падпісаны рознымі псеўданімамі: ведаючы, знаёмы, сусед, рабочы, майстар, свой, лабарантка і т. д., а астатнія 4 замяткі належаць двум аўтарам — Матлінай і Медвядоўскай. У нумары 24 толькі адна записка падпісана сапраўдным прозвішчам, а астатнія 12 усё тымі-ж знаёмымі псеўданімамі: лабарантка, рабочы, свой і т. д. Хто хаваецца пад гэтымі псеўданімамі — няцяжка здагадацца — адзіны штатны работнік рэдакцыі.

Ці задумаўся рэдактар Харытонаў над пытаннем: чаму не пішуць рабочыя ў газету? Відаць, не. А варта было-б рэдактару больш самакрытычна паглядзець на сваю работу і ён-бы лёгка знайшоў адказ. У газеце няма самакрытыкі. Калі часам і з'явіцца нясмелай рукой напісаная записка аб фабрычных недахопах, то ў большасці гэта крытыка абязлічваная, без указання прозвішча канкрэтных вінаватых. Вось, напры-

клад, у газеце за 22 верасня змешчана записка аб тым, што на фабрыцы прапальваецца падрыхтоўка да зімы, што фабрычныя памяшканні патрабуюць рамонту, але да яго яшчэ не прыступалі. Аднак, хто ў гэтым канкрэтна вінават. Газета далікатна абыходзіцца. Яна іх проста назвала «адпаведнымі людзьмі», якія павінны «навялічваць тэмпы падрыхтоўкі».

Крытыка недахопаў партыйнай работы, работы дырэкцыі на старонках газеты нельга знайсці. Між тым у партыйнай рабоце, напрыклад, шмат недахопаў: масава-выхаваўчая работа не разгорнута, палітвучоба дрэнна пастаўлена.

Чаму-ж маўчыць аб гэтым газета? Таму, што не можа-ж Харытонаў пісаць пра самога сябе. Ён-жа не толькі рэдактар, але адначасова і сакратар парткома і намеснік дырэктара фабрыкі. Адзін, можна сказаць, у трох асобах.

Ці не ясна зараз, чаму Кімстач і другія рабочыя не пішуць у газету, чаму на старонках «Голаса спартакаўца» не адтываецца большавіцкай самакрытыкі?

Словам «Голас спартакаўца» ў такім вымярэнні, у якім ён зараз выходзіць, нельга назваць баявым органам партыйнай арганізацыі.

Здзіўляе, як гэта шклоўскі райком і яго газета «Прамень коммунизма» на працягу сямі месяцаў церпяць такое становішча шматтыражкі на адзінай у раёне фабрыцы.

Р. ДОДЗІН.

ГАЗЕТА „КОМУНІСТ“ ДАПАМАГЛА МНЕ

Я працюю редактором шматтыражкі «Чырвоны швейнік», бабруйскай швейнай фабрыкі імя Дзержынскага, усяго некалькі тыдняў. На газетнай рабоце ўпершыню.

Накуль што адчуваю некаторыя труднасці на гэтай рабоце. Я, напрыклад, слаба ведаю тэхніку газетнай справы. У пачатку не ведаў нават, як арганізаваць матэрыял для газеты, як арганізаваць работу сярод рабкораў фабрыкі. У першыя дні работы ў газеце я міжвольна задаваўся пытаннем: ці выйдзе што-небудзь, ці спраўлюся я з даручанай мне работай?

Але хутка гэтыя мае настроі рассяяліся. Да мяне на фабрыку прыйшла тав. Стрэлец — загадчык аддзела ісём раённай газеты «Комуніст».

— Ты не бойся газетнай работы, сказала яна мне, — калі што не ведаеш — навучыся, мы табе дапаможам.

І праўда, дапамаглі. Тав. Стрэлец і загадчык промаддзела «Комуніста» тав. Гельфанд дапамаглі мне склаці план работы шматтыражкі. Потым я разам з

тав. Стрэлец правёў нараду рэдакцыйных насьценгазет і рабкораў. Гэта нарада значна ажывіла работу насьценгазет на фабрыцы. Апрача таго нарада дапамагла ў стварэнні рабкораўскага зьвязу вакол шматтыражкі.

Дзякуючы дапамозе раённай газеты, я з кожным днём усё больш уваходжу ў курс газетнай справы, усё больш авалодваю газетнай тэхнікай. І я ёю канчаткова аўладаю, бо я адчуваю штодзённую дапамогу з боку таварышоў з рэдакцыі раённай газеты.

Часамі ў працэсе работы ў мяне ўстае якое-небудзь пытанне. Тады я заходжу ў рэдакцыю «Комуніст», або проста на тэлефону пытаюся, і тав. Стрэлец і Гельфанд з ахвотай даюць мне ўказанні, парады.

У рэдакцыі «Комуніста» вядзецца пракодзіць тэхнічная вучоба, якая праводзіцца з 8 да 11 гадзін вечара кожную дэкаду. Думаю рэгулярна наведваць гэтыя заняткі. Гэта яшчэ больш дапаможа мне ў рабоце.

Рэдактар шматтыражкі «Чырвоны швейнік» В. С. ПАСТУШЭНКА.

Я ХАЧУ І БУДУ ЖЫЦЬ

Я стары селякор. Пачаў пісаць у газеты з 1927 года. У сваю раённую газету пішу з дня яе арганізацыі — з 1929 года. Паміма гэтага прымаю ўдзел у насьценнай газеце свайго калгаса «Зара коммуны». Быў доўгі час редактарам насьценнай газеты. Я ўжо не гавару аб тым, што як камсамалец таксама нямаў працаваць на розных даручэннях камсамольскай арганізацыі.

А зараз я не магу актыўна працаваць. Прычына гэтаму — цяжкая хвароба.

Чатыры гады назад я перахварэў на тиф з ускладненнем на галаву. Я аглух і анямеў. Можна ўявіць сабе, які гэта быў для мяне ўдар. Я быў у роспачы, не хацелася жыць на свеце вечным калекай. «Ну, каму я зараз патрэбен» — думаў я тады.

Але даведалася аб мам няшчасці рэдакцыя нашай раённай газеты «Калгас-

ная праўда». І як толькі даведалася, адразу дапамагла мне. Апроч таго, што рэдакцыя выдала мне грашовую дапамогу, РК КП(б)Б узяў перад Народным камісарыятам аховы здароўя хадальніцтва аб пасылцы мяне на лячэнне. Я быў пасланы на курорт.

Адчуўшы такія клопаты або мяне, я больш ўзрадаваўся, у мяне зноў з'явілася жаданне жыць і працаваць. У гэтым годзе я еду на курорт другі раз. Я пачаў ўжо гаварыць і брыху чуць.

У мяне туберкулёз. Але надзеі на жыццё я не трачу, бо або мяне клалоціца і мой калгас, і рэдакцыя газеты, і кіруючыя раённыя арганізацыі, або мяне клалоціца партыя і савецкая ўлада.

Я хачу і буду жыць. Я прынясу яшчэ нямала карысці нашай сацыялістычнай радзіме.

ШКУТКО ХВЕДАР.

Калгас «Зара коммуны».

Асіповіцкага раёна.

Мая дапамога раённай газеце

Калі я скажу, што кожны журналіст, выезжаючы на раён, павінен дапамагаць раённаму і нізавому калгаснаму друку, спрачацца нішто не стане.

У гэ згодзяцца з тым, што рэдакцыя раённай газеты чкае ад карэспандэнцаў цэнтральных газет практычнай дапамогі. Але, аднак, вельмі рэдка ён гэту дапамогу атрымлівае.

Часта работнікі цэнтральнага друку прыязджаюць у раён і не лімаць патрэбным зйсці ў рэдакцыю раённай газеты. Ёсць і такія работнікі, якія заходзяць у рэдакцыю толькі для таго, каб «сараць» у раённай газеце факты аб «таповішчы» ў тым ці іншым сельсавеце. Напісаць карэспандэнцыю ў цэнтральную газету.

Я хачу расказаць аб сваёй сувязі з раённай газетай, сельсавамі. Не так даўно мне прыпалося быць у Чэрвені. У рэдакцыю газеты «Калектывіст» была ўзята з пастаўніцкай работы тав. Гехт. Яна дрэнна спраўлялася з новай працай. Рэдактар т. Пыко гаварыў:

— Нічога не будзе з Гехт. Трэба яе звольніць.

Але Гехт стаўлася, працавала вельмі многа. А толку не было. Яна не ўме-ла арганізоўваць матэрыял. Я рашыў дапамагчы тав. Гехт і іншым работнікам рэдакцыі. Я, Гехт і іншыя выезджалі ў калгасы, арганізоўвалі матэрыял. А затым афармлялі яго на месцы тужа ў калгасе. Раней яны рабілі так: збіраюць матэрыял у калгасе, а афармляюць яго ў рэдакцыі. А ў працэсе пісання артыкулаў яны знаходзілі, што ў іх не хапае фактаў. Афармляць-жа матэрыял на месцы, у калгасе, значна лепш. У гэтым работнікі ўпэўніліся на вопыце.

Пасля выхаду нумара газеты мы склікалі нараду, на якой падрабязна разбіралі артыкулы і заметкі асобных таварышоў, крытыкавалі іх. Гэтыя шарады потым былі ўзаконены. З рэдактарам т. Пыко, яго жамеснікамі тав. Касоўскім, сапрапаром рэдакцыі я туды-сюды ліставую сувязь.

Не перываю я сувязі і з рэдактарам насячонай газеты калгаса «Раванічы» Казловым Алесем. Ён, напрыклад, па-

ведзіла аб тым, што рэдакцыя дабі-лася ад праўлення калгаса рэагавання на заметкі. А Казлоў-жа ў свой час ха-цеў кінучь сельсавецкую дэлегацыю — на яго было гаворка з боку праўлення калгаса. Я стабілаў у яго дома. Мы з ім тутарылі чатыры чатыры. І Казлоў заняў.

Буду і ў далейшым вырываць тых, хто тармазіць работу ў калгасе.

І практычна паказаў Казлову, як фарміраваць газету, аб чым пісаць і як арганізоўваць матэрыял.

Старшая Маскеіна працуе ў калгасе. Яна пісала заметкі ў раённую га-зету іэта не спадабалася краўнікам калгаснага арганізацыі Кармачову і Бабікоў. Яны на доўжым кроку пераследвалі Маскеіну. Яна звярнулася та мяне са скаргаю. Я паказаў яе аб-ей у райком партыі. Разрада атмас-феру, якая была створана вакол Мас-кеіной. І Маскеіна зараз піша не толькі ў сваю раённую газету, але і ў «Звяз-ду».

Аднойчы я атрымаў задале ад кі-нашніцтва рэдакцыі выехаць у Хоцімскі раён і аправерыць, як ахоўваецца кал-гасны ўраджай.

Чаго спрашчэн праехаўца па калга-сах, паглядзець і потым напісаць ка-рэспандэнцыю. Я дабў не так. Дагана-рава з іх і таўм раённай газеты т. Лебедзевым, і мя селіць 25 чалавек селі і селі і селі і селі. І, не глядзячы на тое, што ў парадку дня стала адно пытанне — ахова калгаснага ўраджаю, селькоры задавалі ўсякія пытанні аж да таго, на якой машыне друкуецца «Звязда». Рэйд быў справедзен па кал-гасам трох сельсаведаў. Артыкул афармлялі разам. Зараз многія з удзель-нікаў рэйда пішуць пісьмы ў газету «Звязда»; яны пішуць, як працуюць іх калгасы.

Я ўліўніўся ў тым, што чым лепш мы дапамагнем рэдакцыям раённых га-зет, тым лягчэй нам выконваць заданні сваёй рэдакцыі. Я дапамагаю рэдакцыі раённай газеты ў яе працы, а рэдак-цыя дапамагае мне выконваць мае за-данні.

А. МАНЬКОУ.

АБ АГЛЯДАХ ДРУКУ НА СТАРОНКАХ РАЁННЫХ ГАЗЕТ

□□

Б. ШПІТАЛЬНИК. □□

«Аглады нізавых шматтыражак і насценных газет на старонках цэнтральнага, абласнога і раённага друку — адна з самых дзейсных форм кіраўніцтва» («ПРАВДА»).

Нізавы друк на прадпрыемствах, у саўтасях і калгасах значна ўзрос. У рады работнікаў сельскай арміі і афіцэраў лёгкіх нацыянальных газет уключыліся і атрады ўдарнікаў сацыялістычнай будовы. І гэтыя людзі, якія прымаюць актыўны ўдзел у нізавым друку, патрабуюць сур'ёзнай і сістэматычнай дапамогі, такой дапамогі, якая спрыяла-б ім арабіць сваю насценную газету апэратыўна і матэрыяльна і базовай — перавесці агляды і агляды ў вышэйшы клас работ.

Зразумела, што гэтыя патрабаванні прад'яўляюцца ў першую чаргу раённым газетам. «Правда» ў сваім аглядзе «Задачы саўгасных і калгасных газет у новай абстаноўцы» досыць ярка гэта падкрэсліла. Яна ўказвала: «Ужо хто-хто, а раённая-ж газета абавязана шчыльна займацца нізавым друкам, змяшчаць агляды, абгульваць і папулярызавать станоўчы вопыт, указваць на памылкі, крытыкуючы, дапамагаць. І рабіць гэта сістэматычна».

Задача, такім чынам, вядома ў тым, каб арганізаваць дзейную сістэматычную дапамогу нізавому друку. Да гэтага нас абавязваюць канкретныя дырэктывы ЦК ВКП(б). У пастанове ад 13 сакавіка 1931 года «Аб сельскім і раённым друку» ЦК прызначаў «нападзіць сістэматычныя агляды раённага і нізавога друку ў рэспубліканскіх, краевых, абласных газетах, прыраўноўваючы гэтыя агляды па іх значэнню да перадавых рэдакцыйных артыкулаў».

Мы прывялі гэтыя ўказанні ЦК ВКП(б) і «Правды», каб напамінаць рэдактарам рады газет аб тым, што яны не выконваюць гэтых дырэктаў і ведаюць, чаму палітычнай выхадзіць аглядны нізавога друку.

***

Сіламі рэдактароў і памочнікаў рэдактароў раённых газет, якія займаліся на

звычайных курсах, перападрыхтоўкі пры ЦК ВКП(б), правяраюць камплекты 29 раённых газет за тэрмін ад 2 з пастовай да 1 месяцаў (чэрвень—жнівень).

Праверка паказала, што газеты Парыцкага, Бялыніцкага, Бяшэцкага, Кіеўскага, Чавускага, Пухавіцкага, Шклоўскага, Асіпавіцкага, Жыткавіцкага, Дрысенскага, Старадарожскага, Чачэрскага, Лепельскага, Касцюковіцкага, Чашніцкага, Глускага, Дубровенскага раёнаў не змяшчалі за гэты час ні аднаго агляду нізавога друку. На аднаму аглядзе змяшчалі газеты Хойніцкага, Тураўскага, Сяроднянскага, Буда-Кашалёўскага, Гарадоўскага раёнаў: ад 2 да 3 аглядаў. Ушанскага, Бягомльскага раёнаў — аднаго агляда.

І ад адзоль адзін — агляды тэмаў, якія з'яўляюцца надзвычай радкімі на старонках раённых газет. І гэтыя агляды ў гэтым, але і ў тым, што змяшчаюцца агляды вельмі часта нязвычайна нізкай якасці, не навучальны, радзіць часта канстатуюць правад работніцкіх газет і не ўскрываюць прычыны гэтага праваду. Часамі бывае і так, што прычыны гэтыя вядомы, але газета толькі фіксуе іх, а канкрэтных вывадаў для сябе, для далейшай работы не робіць.

Для пацвярджэння гэтай думкі прывязем надзвычай характэрны агляд сельска-рабочых пісем, эмацыянальна ў газеце «Прымежны напгаснін» (Ушацкі раён) і больш падрабязна яго разбярэм:

«УЗМАЦНІЦЬ РАБОТУ НІЗАВОГА ДРУКУ»

(Агляд сельска-рабочых пісем)

Добра пастаўленая работа нізавога друку дапамагае паспяхова справіцца з усімі сельска-гаспадарчымі кампаніямі. Але гэтага не жадаюць зразумець кіраўнікі калгасаў і рэдактары насценных газет.

Селькор Балноў паведамляе рэдакцыю, што ў калгасе «Савецкая Беларусь», Гарадзіцкага сельсавета, да час веснявой сяўбы выпушчаны толькі адзін нумар насценгазеты. Рэдактар Купінаў А. бяздзейнічае.

Зусім сьнінуўся выхад газеты ў калгасе імя Сталіна, Глыбоцкага сельсавета. Рэдактарам з'яўляецца настаўнік Барэйка, які не дапамагае ў рабоце нязвога друку, спасылаючыся на адпачынак.

Толькі адзін нумар насценгазеты выпушчаны ў калгасе «Перамога», Усаянскага сельсавета. Праўленне калгаса на чале в. старшынёй Дубко не дапамагае ўважнасці большавіцкага друку. Аб гэтым паведамаў селькор Лесін.

У калгасе «Новы шлях» (Глыбоцка) быў выпушчаны адзін нумар брыгаднай «штодзённай». Аднак, прагульчык Дубко Сымон сарваў газету за тое, што яна яго крытыкавала. Праўленне калгаса, фодуючы аб такіх фактах, мер не прыняла. Тэмаў селькор Шапада.

Да насценнай газеты калгаса «Першае мая» (Кублічы) прымацавана настаўніца Есепсон, якая ні аднаго разу не схапіла ў калгас, каб наладзіць выпуск насценгазеты. У выніку чаго газета не выпускаецца.

«Ажывіць працу насценгазеты» — пад такім загалоўкам селькор Зячэўскі піша, што ў калгасе «Трактар» (Чарапоўшчына) за 1935 год ні аднаго нумара не выпушчана. Не выпускаецца насценгазета і ў калгасе «Чырвоная Зара» (Гарадзец). Адказны рэдактар Корань Якаў бяздзейнічае ў рабоце.

16 лютага 1935 года выпушчаны апошні нумар насценгазеты ў калгасе «Новае жыццё», М-Далецкага сельсавета. Адказны рэдактар з-за сваёй бяздзейнасці больш ні аднаго нумара не выпусціў.

Рэдактар насценгазеты Шабунь Петра з калгаса «Будзівнік», Жарскага сельсавета, сваю бяздзейнасць тлумачыць тым, што калгаснікі не пішуць і т. д. Праўленне калгаса прымуоіла яго выпускаць насценгазету.

У калгасе «Чырвоная звязда», Чарапоўшчынскага сельсавета, насценгазе-

та не выпускаецца. Адказны рэдактар Нпоп Пётр разам з праўленнем калгаса не ўлічылі вялікай важнасці большавіцкага друку. Калгаснікі абураны бяздзейнасцю праўлення і рэдакцыі.

Нецярпімае становішча, калі ў калгасе «Першамайск» (Веспіца) адказным рэдактарам з'яўляецца Аўласенан Васіль (ён-жа комсамольскі арганізатар) і за час веснявой сяўбы, прапалачнай, не выпушчаны ні адзін нумар насценгазеты. Калгаснікі неаднарадова станілі гэта пытанне на сходзе, але Аўласенан і зара працягвае сваю бяздзейнасць.

Не выпускаецца насценгазета ў калгасе «Чырвоная Баброва» (Зараччы) толькі таму, што праўленне калгаса ігнаруе большавіцкі друк.

Меліся факты, калі за п'яніства прыпусцілі старшыню калгаса, дык ён за гэта з адказнага рэдактара Кірпічона зняў з працэдні і з членаў па 2 працэдні. Аб гэтым напісаў селькор Кірпічонак.

Прыведзеныя факты з усёй яркасцю сведчаць, што на месцах ні парторні, ні настаўнікі не клапацяцца аб рабоце нязвога друку. Задача ўсяго актыва сельсавета, дапамагаць наладзіць работу насценных газет» (М ад 7 чэрвеня 1935 года).

(Стыль і арфаграфія агляду вахоўваем паўнаасцю Б. Ш.).

Такім чынам ушарская газета пералічыла 12 калгасаў, у якіх насценгазеты не выходзяць. Як-жа рэдакцыя падыходзіла да гэтых гэтага становішча? Яна, як пачобны наглядальнік, зафіксавала, што «рэдактар Купінаў бяздзейнічае», «прагульчык Дубко Сымон сарваў газету», «адказны рэдактар Корань Якаў бяздзейнічае» і т. д. і т. д. Рэдакцыя не задумалася над прычынамі, якія прывялі ў пералічаных калгасах да зрыву работы насценных газет, яна нават не надала спецыяльнага значэння фактам, якія былі паведамлены селькорамі аб зрыве газет ха сцен за крытыку, аб штрафаванні рэдактара і членаў рэдакцыі за змяшчэнне крытычных замечак у газете і т. д. Газета неадцяпіла шалітычнага значэння пералічаных фактаў. Як можна так хладнакроўна паведамляць аб гэтых фактах, не вылучаючы іх асобна, каб узяць пытанне на прынцыповую вышнюю

І дабіцца суровага пакарання зацімшчы-
каў самакрытыкі?

Трэба-ж было разумець работнікам
ушацкай газеты, што ва многіх выпадках
насценгазеты перастаюць выходзіць, ра-
ботнікі нізавога друку становяцца пасіу-
нымі з-за таго, што яны падпадаюць
ганенням, а рэдакцыя раённай газеты іх
не абараняе.

Мы невыпадкова спыніліся на прыведзе-
ным аглядзе з ушацкай газеты. Далейшы
матэрыял, змешчаны ў гэтай-жа газеце,
упэўняе нас у тым, што работнікі «Пры-
межнага калгасніка» не разумеюць асноу-
ных сваіх задач.

Прывядзем яшчэ адзін канкрэтны
прыклад. «Прымежны калгаснік» з
жніўня выступае вноў з артыкулам «Не-
даадабляюць важнасці насцендруку» і ў
такім-жа духу, як і ў аглядзе пісем
паведамляе:

«... У шмат якіх калгасах не ара-
мелі, альбо не хочучь аразумець тых
вялікіх задач, якія стаяць перад на-
сцендрукам у часе ўборачнай і тэба-
вагатаўчай кампаніі»

У калгасе «Новы шлях», Глыбачы-
скага сельсовета паміж брыгадамі не
разгорнута соцнаборніцтва, дагаворы
заклучалы фармальна. Гэта бачна з
таго, што ў брыгадах адсутнічае
здзелшчына... Масавыя нявыходы
калгаснікаў на работу моцна ўдарваюць
на калгаснай вытворчасці.

Гэтага аднак не замячае насценгазе-
та. І не толькі ў гэтым, а наогул і на-
гасная насценгазета зусім стала ў ба-
ку ад калгаснай работы. За час весна-
вой сяўбы былі выпушчаны толькі 2
нумары насценгазеты, а зараз спыніла
свой выхад.

Крошка. У чым прычына таго, што
газета спыніла свой выхад? Аб гэтым ні
слова. І навошта работнікам «Прымеж-
нага калгасніка» дакочвацца да прычын,
гледзець, як кячунь, у карань. Вазьмім
паведамляць аб спыненні выхаду газет
ды не толькі ў адным калгасе.. Газета
таму прадаўжае сваё пералічэнне:

«У другім калгасе «Чырвоны ба-
рацьбіт» такое-ж становішча. Тут з са-
мага пачатку арганізацыі калгаса не
ват не маецца рэдкалегіі. Калі калгас-
нікі гавораць, што трэба нарэшце на-
ладзіць выпуск насценгазеты, то стар-

шыня калгаса Маласенка ваяўляе: «У
нас няма аб чым пісаць».

У калгасе імя Сталіна ёсць і адзін-
ны рэдактар Барэйка і рэдкалегія; але
няма насценгазеты. За час веснявой
сяўбы і ўборачнай не выпушчана ні
аднаго нумара насценгазеты».

І рэдакцыя троена заключае:

«Нельга цяпець такога становішча з
насцендрукам па гэтых калгасах».

Згаджаемся з вамі, таварышы з «Пры-
межнага калгасніка», што «нельга цяпець
такога становішча». Але законна паста-
віць вам пытанне: чаму-ж вы цяпеце?
Напомянім для яснасці, што пра насцен-
газеты калгасаў «Новы шлях» і імя Ста-
ліна вы пісалі ўжо ў чэрвені.

А цяпер мы таму, што мала задумвае-
мся над пытаннем аб арганізацыі сістэма-
тычнай дапамогі, а наогул друку. Чаму
было вам некалькі раз прыводзіць столі-
ны фактаў аб орыне работы нізавых га-
зет і ні на аднаму з гэтых фактаў не ра-
зобраць усебакова і глыбока прычын,
якія прывялі газеты да такога стано-
вішча? Калі-б на прыкладзе работы адной
рэдкалегіі, адной насценгазеты былі ўсе-
бакова ўскрыты ўсе недахопы і паказаны
канкрэтныя шляхі іх ліквідацыі, гэта-б
навучыла другіх рэдактароў, як трэба
правільна працаваць. Трэба аразумець,
што задача раённых (і другіх) газет ву-
чыць, а не камандаваць.

Недахопы аднаго агляду

Мы ўжо вышэй адзначалі, што знач-
ная частка агляду нізавога друку, якія
спісваюцца ў раённых газетах, стаіць на
іх уяўленні. Прывядзем адзін харак-
тэрны і для другіх газет, агляд нізавога
друку ў бягомльскай газеце «Калгасны
змагар» і разбяром яго недахопы.

(Поўнаасцю захоўваем стыль і арфагра-
фію агляду Б. Ш.).

«ГАЗЕТА ЗРАЗУМЕЛА СВАЕ ЗАДАЧЫ»

Праглядаючы нумары насценнай га-
зеты «Ударнік калгасных палёў» кал-
гаса «Чырвонае Бярэзіно», трэба пра-
ма сказаць, што газета зусім правіль-
на зразумела пастаўленыя перад ёй
задачы. Яна з нумара ў нумар змагаец-
ца за выкананне гаспадарча-палітыч-
ных кампаній. З дня ў дзень вядзе
барцьбу за павышэнне ўраджайнасці
і зберажэнне калгаснага ўраджаю і
за добрую падрыхтоўку ў уборачнай
кампаніі, паказваючы лепшыя ударні-

жаў і ганьбуючых лодыраў і пратульшчыкаў.

З № 12 ад 9 чэрвеня газета рэгулярна пачынае асветляць ход падрыхтоўкі к уборачнай кампаніі. Яна піша:

«Ад своєчасовай падрыхтоўкі і уборцы будзе залежыць своєчасовае і добраўнаснае правядзенне ўборкі ў самыя кароткія тэрміны і найхутчэйшае выкананне збожжапаставак перад дзяржавай».

Далей газета паказвае, што зроблена і што неабходна зрабіць.

У апошнім нумары газета асабліва завастрала увагу калгаснікаў на хутчэйшае заканчэнне сенаўборкі і пераключэнне ўсёй рабочай цягавой сілы на ўборку збожжавых культур.

«К 20-му ліпеня, — піша газета, — мы павінны цалкам закончыць сенаўборку, пасля чаго пераклучыць усю рабочую, цягавую сілу на ўборку каласавых культур і выйсці на ўборцы ў рады перадавых калгасаў у раёне, в на плясціся ў хвасце».

У тым-жа нумары газета паказвае лепшых ударнікаў сенаўборкі. На першай брыгадзе: Ралёнак Ціхон Захаравіч Васіль, Недбайла Васіль, Ралёнак Паўла; на другой брыгадзе Захаравіч Іван і 77-гадовы старык Маньковіч Капдрат і ў трэцяй брыгадзе: Цяцёрскі Васіль, Сецко Васіль, Ралёнак Іван. Гэтыя людзі сапраўды паказваюць прыклады ўдарнай работы, перавыконваюць нормы выпрацоўкі і не маюць ні аднаго пратуля.

Нараду з лепшымі ударнікамі газета выкрывае і арыгульшчыцаў сенаўборкі. Да такіх калгаснікаў, як Казлоўская Стэнка, Казлоўская Алеся, Казлоўская Жэня, якія не выходзяць на работу, газета натрабуе ад праўлення прыняцця неабходных мераў.

Немалую увагу асабліва газета і на ахову калгасных ўз'ядзяў.

«У сучасны момант, — піша газета, — ахова сацыялістычнай ураджайнасці з'яўляецца галоўнай задачай нашага калгаса і калгаснікаў. На пасаду вартовых патрэбна выплучыць самых лепшых калгаснікаў, ударнікаў апраўдаўшых сябе на працы. Лодыры, пратульшчыні

і кулацкія падпаялы павінны быць адстранены ад аховы ўраджая, памятаючы, што недапусціўшы раскравдвання і страт у час уборкі значна павысіцца вага працэдня калгасніка».

Уважліва з нумара ў нумар газета сочыць за зберажэннем конскага патагоўя. Заметкі, выкрываючыя дрэнную работу конюхаў, можна знайсці амаль у кожным нумары.

«Конюхі Сецко М. І. Бегляд П. — піша газета — коней на начлезе не гледзяць. Цэлую ноч коні ходзяць дзе ім падабаецца, ад чаго можа здарыцца несчасны выпадак».

Далей газета палымнае пытанне, што ў будаўнічай брыгадзе (брыгадаір Пушкус) абмудзілі каня «Шарінэнь» і вінаватага ў гэтай справе п'яма.

Газета «Ударнік калгасных палёў» выходзіць рэгулярна і дастаўляецца ў кожную брыгаду і ў час абедзеннага перарыву працытываецца сярод калгаснікаў. Уважлівая і клопатлівая работа рэдактара газеты Мылёнка Івана і нашага селькора Захаравіча далі магчымасць своєчасна калгасу падрыхтавацца к уборачнай кампаніі і закончыць сенакашэнне к 20 ліпеня.

Работа рэдакцыі калгаса «Чарнае «Бярэзіна» павінна стаць змайсткам усіх рэдакцый калгасных насяценных газет». («Калгасны змагар», № 79-117, 24 ліпеня 1985 г.)

***

У чым недахопы гэтага агляду?

Агляд друку, як мы ўжо вышэй адзначалі, павінен ускрываць сутнасць работы нізавой газеты, павінен даваць ацэнку рабоце, паказваць «станоўчы» вопыт або ўскрываць тыя ці іншыя недахопы. Карцей кажучы, агляд друку павінен звучыць, як трэба і як не трэба працаваць.

Добра зрабіла рэдакцыя «Калгаснага матара, што паказала насяценгазету са станоўчым вопытам работы, бо, звычайна, раённыя газеты мала гавораць аб станоўчым. Але як паказаць вопыт работы «Ударніка калгасных палёў?». Амаль ніякага вопыту тут няма.

Адзіна каштоўнага в'яўляецца ў аглядзе прыведзены вопыт таго, што насяценгазета дастаўляецца ў кожную брыгаду і ў час абедзеннага перарыву працытываецца.

на оярод калтаснікаў. Гэта сапраўды заслугоўвае ўвагі, і трэба было не паскупіцца і больш падрабязна расказаць чытачам, як дастаўляецца газета ў брыгады, яе ўплыў на калтаснікаў і т. д. Было б нават вельмі каштоўным, калі б агляд быў пабудаван пад гэтым пунктам ледзяніна.

Што-ж датычыць астатняга вопыту насценгазеты, яго ў аглядзе, на жаль няма. Аб рабоце «Ударніка калтасных паляў» настолькі агульна сказана, што рэдактару другой насценнай газеты нічога немагчыма падрабязна сказаць. У аглядзе, напрыклад, сказана (4 абзац):

«Дарой газета паказвае, што зроблена і што неабходна зрабіць».

Чаму-ж у аглядзе не паказана, як насценная газета паказвала? 27 разкоў мае ў аглядзе адно перагледанне прозвішчаў прыкладных і няпрыкладных калтаснікаў. Што дае такое простае перагледанне прозвішчаў, калі гэта не пільмацоўваецца канкрэтным паказам таго, што можна было б назваць прыкладным і неадварот? І, зноў-такі, было б болей каштоўным, калі б газета прысвяціла спецыяльны агляд таму, як насценная паказвае сваіх лепшых і горшых калтаснікаў. І паказань гэта ў аглядзе так, каб кожны рэдактар насценгазеты змог на ім вучыцца.

Істотным недахопам агляду з'яўляецца тое, што ён закранае шэраг пазасобных пытанняў: а) ход надрыхтоўкі да ўборкі; б) барацьбы за быстравейшае сканчэнне сянаўборкі; в) аб прыкладных калтасніках і зрыўчыках; г) аб ахове калтаснага ўраджаю; д) аб калтасных конях і е) аб дастаўцы насценгазеты ў брыгады.

Зусім зразумела, што як-бы аўтар агляду не дамагаўся, у яго нічога не атрымаецца, апрача агульных разважанняў і пераскокаў з аднаго пытання да другога. Між тым, самым важным і каштоўным з'яўляецца разбор аднаго якога-будзь пытання з работ рэдакцый насценгазеты, але разбор поўны, які ўскрывае сутнасць гэтай работы, крытыку і вучыць.

Чаму ў значнай сваёй частцы агляды лізавых газет на старонках рэальных газет з'яўляюцца неканкрэтнымі? Гэта бывае ў асноўным па наступнай прычыне: замест таго, каб у якасці аб'екта для агляду ўзяць адзін які-небудзь участак

работы і расказаць аб ім поўна, канкрэтна і ясна, аўтары аглядаў бяруць усю дзейнасць насценгазеты і пачынаюць расшываць: «газета таго-та не зрабіла, газета быццам такія-та пытанні і т. д.»

«ПРАВДА» ў свой час досыць ярка ўказала на гэта. Яна пісала:

«Змясціць падрабязны агляд, у якім прывесці цытаты, пацвярджаючыя прывільнае асноўных укаванняў, даць падрабязны аналіз зместу насценнай газеты папітадзельскага газета 3-га нумара фермату часта не можа. Пагэтай у ей прыходзіцца абмежавацца агульнымі ўкаваннямі на тэму, што насценная павінна рабіць і чаго не павінна».

Ці не ясна, што агляд, складзены такім чынам, ужо не з'яўляецца аглядам у прамым сэнсе гэтага слова? Ці не лоне, што сваёй мэтай — крытыкуючы, вучыць і дапамагаць, — такі агляд звычайна не дасягае? Ці не лепш — больш часта практыкаваць крытыку пазасобных памылковых замечан, надрукаваных у насценнай газеце. Або расказаць аб добрым вопыце сцяноўкі».

Недадаўка гэтых укаванняў «Правды» прывяла да таго, што прыведзены ім агляд з газеты «Калтасны змагар» атрымаўся неканкрэтным і пагэтай мала каштоўным

Прычына неканкрэтнасці аглядаў лізавых газет крыецца і ў тым, што агляды складаюцца (у пераважнай сваёй большасці) на матэрыяле толькі газетнага іста. Аўтары перад складаннем аглядаў не бываюць на месцы ў калгасе, не вывучаюць абстаноўкі, у якой выходзіць насценная, не ведаюць дэталёвага становішча калгаса, брыгады, дзе выходзіць насценная. Зразумела, што пры адсутнасці канкрэтных даных аб становішчы ў калгасе, брыгадзе агляд будзе агульным, непазвучальным. Толькі дасканалае вывучэнне ўмоў работы, становішча на месцы і самога газетнага іста дае магчымасць напісаць агляд, які сапраўды будзе вучыць і выхоўваць кадры работнікаў калгаса друку.

Да ўсяго газетнага матэрыялу і асабліва да аглядаў друку прад'яўляецца патрабаванне, каб яны былі напісаны прамым, каб над імі працавалі добра, каб мова была жывой, памятаючы, што, на гэтых матэрыялах будучы вучыцца чыта-

чы. Будучы вучыцца работнікі пазавога друку.

Ці адказвае гэтым запатрабаваным вышэйпрыведзеных наш агляд? Не зусім. Ён напісан суха і не зусім граматна. Да дзесятка разоў паўтараюцца словы «нумар», «з нумара ў нумар», «з дня ў дзень»; у аглядзе шмат каляцелярскіх і няграматных зваротаў: «Праглядаючы нумары насценгазеты...», «трэба прама скажыць, што газета...», «у апошнім нумары газета неабліва аэаастрае ўвагу калтасці... на хутчэйшае выкаччэнне сенаўборкі і пераключэнне ўсёй работай, цягальнай сілы...», «нараў з дзешчымі ўдарнікам, газета выкрывае і зрыўчынаў сенаўборкі...», «далей газета падымла (?) пытанне, што ў будаўнічай брыгадзе (брыгада Р. Пунтус) абмудзілі каля «Інаршэнь» і...», «у гэтай справе няма» і т. д.

Нашым будзе ў сувязі з гэтым прывесці крытычныя заўвагі «Правды» ў аглядзе «Язык с точки зрения». «Правда» пісала:

«Што трэба для таго, каб масавы чытач аразумеў газетны матэрыял?

— Ну, вось таксама знайшлі пытанне. — скажуць хорам работнікі. — Трэба пісаць проста і аразумела, пазбегнуць доўгіх сказаў, занадта разумных выразаў, змежных слоў...

Залатыя думкі Пісаль трэба іменна так. Усе рэдактары разумеюць гэта добра. Тым не менш, вельмі часта, паступаюць наадварот. Аб самых звычайных рэчах людзі ўхітраюцца расказаць такой мовай, што аразумець гэтыя звычайныя рэчы не змогуць і акадэмікі».

Гэтыя ўказанні «Правды» не ў броў, а ў вока пападаюць многім работнікам нашых раённых газет, якія безадказна адносяцца да літаратурнай апрацоўкі газетнага матэрыялу і зневажаюць чытачоў сваіх газет.

***

Мы хацелі-б у гэтым артыкуле спыніцца яшчэ на адным тыпу аглядаў, які пачынае з'яўляцца месца на старонках не-

каторых раённых газет — гэта аб тыпу аглядаў, якія ставяць сваёй мэтай у парадку інфармацыі прывесці той ці іншы факт і прыклады з вопыту работы насценнай газеты.

Газета «Ленінскі шлях» (Горацкі раён) час-ад-часу пад рубрыкай «Па насценных газетах раёна» прыводзіць паласовыя факты і прыклады з вопыту работы насценных газет. У нумары ад 3 жніўня газета расказвае, што «насценная газета... калгаса «Праўда»... узяла цікавы аддзел — «Сёння ў калгасе»... Газета ў гэтым аддзеле паведамляе: «30 ліпеня ў калгасе... прыняты дзіцячыя яслі, у якіх будзе...» імяна 40 дзяцей»; «29 ліпеня ў калгасе аказалася сілаў 20 тон» і т. д.

Такі тып аглядаў мае таксама вельмі значэнне. З іх дыпламатоў ўзмацняюцца агляды раённых газет з насценнымі, папярэдня лепшы вопыт пазавых газет і расшыраюцца сама таматыка райгазеты.

Такія агляды павінны змяшчацца сістэматычна, а не выпадкова. Гэта будзе сапраўды работу пазавых газет.

***

Кожны работнік газеты павінен вучыцца на матэрыялах нашай «Правды». Агляды друку «Правды» — гэта ўзоры каліграфічнасці, палітычнай зааостранасці, чоткасці і жывасці мовы. Кожны агляд друку «Правды» выкрэтна вучыць работнікаў друку рабоце, усебакова ўскрывае недыхопы, дае падахопам і памылкам чоткую ацэнку, жорстка крытыкуе памылкі і вучыць таму, як трэба правільна працаваць. Таматыка аглядаў «Правды» актуальна і багата.

Такімі-ж павінны быць агляды пазавога друку і ў нашых раённых газетах. Толькі такія агляды з'яўляцца каліграфічнай дыпламатай рэдактару калтаснай, брыгатай, цэхавай насценгазеты.

ГІСТОРЫЯ АДНОЙ ПАМЫЛКІ

□ □ М. ЛИБЕРМАН. □ □

У ряда городских и районных газет
выдаются специальные журналы, ста-
ровки.

Татья старуха, ЦК
Кисель, раз у князя
дяди во выходящий татар
Татья была в газете, в «Правда»,
«Искусство», «Пролетарии», «Ко-
мунар Магилушчыны» и др., дружица
Зурабская, Тонина, Яков раз у
10 дней и раз

Не будем мыга гаварыць адной
задач, някая сталць по іх
старонкамі ў раённых газетах. Лёны па
вёсцы асвятляць жыццё вярэньных і
цароўных мас, мясцовых партызанскіх і
культурных устаноў, някая працягуюць
верэньскан мове—словам асвятляюць на
роднай мове, выходзяць масы працоў
ных вярэнь.

Але не ўсе яўрэйскія старонкі спраў-
ляюцца з гэтай задачай. Яны часта са-
руць не на слае шырокі фразмах, стара-
ючыся замяніць у сваім перадаве 800 ра-
ене яўрэйскую цэнтральную газету
«Палеская прада» . . . часта
тры чвэрці свайго яўрэйскага старонкі
жывая выхадца аднаго раз у 10 . . .
матэрыяламі, пэдаг . . . з . . .
газет.

Так, например, у нас в 1935 году 25 верасня мы знаходзім у газет «Літэратурна-навуковае выхаванне ў школе» (30 радкоў), які перадрукаваны цалкам з рэспубліканская луганская газеты Украіны «Штэрн», «Вяшчальнік» і «Палеская праўда» не ўказаў аўтар артыкула (С. Аскалевіч) і крыніца—газета «Штэрн». У гэтым жа нумары мы знаходзім яшчэ адзін артыкул (300 радкоў), перадрукаваны з газеты «Экспресс», 18 верасня ў яўрэйскай стафронцы «Палескай праўды» яшчэ больш перадрукаванага матэрыялу. Тут мы знаходзім і вялікі антырэлігійны артыкул (200 радкоў), узяты з газеты «Экспресс», пісьмо вятных людзей Сталіна.

... 200 руб. (с). Акция

Лепшы «лабор-ударнік і рэдактар насцен-
газеты тав. Браўдэ за фрэнзэрным варшта-
там (завод імя Варашылава, Менск)

□ □ □

10. И т. д. издатель Р. Швацкопа
11. И т. д. издатель Р. Швацкопа
12. И т. д. издатель Р. Швацкопа

Углубившись в архивы мы находим 4 оригинала перепечатанных с разных газет (возраст 450—500 лет) и только 4 заметки с месячного доклада.

Или по жила, што являющаяся старонка
...ел евангелия по являющееся тым
...лачам, зны стаяць перад ёю

Наше глянэ з яўрэйскай старонскай газеты «Колумар Магілеўшчына». У гэтым глянэ мы знаходзім артыкул «Аб адным экзамплі». Нашы саветы артыкуму Н. Г. (работнік яўрэйскага саюза Н. Гантман), і гэты артыкум у сваім перадрукаванні ў газеты «Энес» да 16 верасня і аўтарам яго з'яўляецца М. Рашкес. Змяшчэнне гэтага артыкула за подпісам Н. Г. з'яўляецца самым бескарэктным плагіятам.

Зараз розгортвалася активна антирелігійна кампанія. У готу кампанії включилися також районні газети і їх юр'єйські старонки. У більшості юр'єйських старонак гэта кампанія звелена на друкування артыкулаў размаху цэнтральнай газеты.

«Віцебскі пролетарый» у нумары за 10 кастрычніка надрукаваў вялікі артыкул тав. **Гарачыкава**: «Разгараецца апартыўна антырелігійная кампанія». Гэты артыкул пачынаецца так:

«Рэлігія — астаткі рэлігійных звычак з'яўляюцца часткай тых элементаў, якія павінны быць удалены ў працэсе пінвядзіння астаткаў у эканоміцы і ў свядомасці чалавека».

Астаткаў чаго — газета так і не пачала. А прымалася гэта таму, што тав. **Гарачыкаў**, перапісваючы гэты сказ з другога абзаца перадавай газеты «Эмес» за 4 верасня, выпустыў словы: «астаткі капіталізма».

Замест таго, каб адразу пазіўта ж надрукаваць паспраўку, калі ўжо такая агідная памылка трайшла на старонку газеты, «Віцебскі пролетарый» чакаў 10 дзён, пакуль вышаў чарговы нумар юр'єйскай старонкі.

І вось за гэтыя 10 дзён палітычна-направільная фактуніўка ў юр'єйскай старонцы віцебскай газеты, не будучы своечасова выпраўлена, перакочавалі ў іншыя районныя газеты. Работнік юр'єйскай старонкі «**Калгасніка Мазыршчыны**», не саромеючыся, надрукаваў 12 верасня гэты артыкул з «Віцебскага пролетарыя», трохі перарабіўшы яго па свой лад. Памылковая цытата з «Віцебскага пролетарыя» надрукавана ў «**Калгасніку Мазыршчыны**» ў наступнай рэдакцыі:

«Перад пролетарыятам стаіць сусветная гістарычная задача — канчаткова ліквідаваць класы, АСВОІЦЬ АСТАТКІ ў эканоміцы і свядомасці чалавека, пабудавать сацыялістычнае грамадства».

І гэта, па сутнасці контррэвалюцыйная, фармулёўка, сціснутая тым, што

задачай пролетарыята з'яўляецца асваенне, гэта значыць захоўванне і развіццё астаткаў капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей, слона перадрукоўваецца ў юр'єйскіх старонках іншых газет.

Работнік юр'єйскай старонкі «**Комунара Магілёўшчыны**» па старой традыцыі сваёй узыў нажніцы, выпісаў цалкам увесь артыкул з газеты «**Калгаснік Мазыршчыны**» і надрукаваў яго 20 верасня разам з тэматычна-варожай фармулёўкай.

З «**Комунара Магілёўшчыны**» перадрукавала цалкам гэты артыкул юр'єйская старонка бабруйскага «**Комуніста**» за 24 верасня. Нават і запаломак той жа, што і ў газеце «**Комунар Магілёўшчыны**».

Да сённяшняга дня ні адна з гэтых газет не дала паспраўкі.

Гэта сведчыць толькі аб тым, што рэдактары «Віцебскага пролетарыя» тав. **Фрэйдлін**, «**Калгасніка Мазыршчыны**» тав. **Козінцаў**, «**Комунара Магілёўшчыны**» тав. **Гусарэвіч**, «**Комуніста**» тав. **Столін** не займаюцца юр'єйскімі старонкамі ў сваіх газетах, перадаверымі рэдагаванне гэтых старонак палітычна-аграмацкім, а часта і пераверальным людзям. Агиднейшая, палітычна-шкодная фактуніўка ў юр'єйскіх старонках магла з'явіцца толькі ў выніку прыгнічвання большавіцкай пільнасці рэдактароў гэтых газет.

З гэтага агіднага выпадку павінны зрабіць для сябе франгучыя вывады і рэдактары газет і райкомы партыі — умяцвалі вацыянальдыя старонкі ў сваіх газетах палітычна-аграмацкім, вытрымалымі, правяральнымі работнікамі, сётаматычна пярэяраць і кіравалі іх работай.

За палітычна-аграмацкую рэдактар газеты адказвае, як і за ўсю газету, незалежна ад таго, ведае ён ці не ведае юр'єйскую або польскую мову.

ЯК РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА КОМУНІСТЫЧНЫ ДРУК ЗА МЕЖАМІ

□ □ Д. СНЕЖКО. □ □

Якія толькі сродкі не ўжывае азвярэлы фашызм для таго, каб знішчыць камуністычны друк.

У фашысцкай Германіі Гебелс пакляўся нанесці камуністычнаму друку смяротны ўдар. Суды выносяць катаржныя і смяротныя прыгаворы за работу ў нелегальных друкарнях, за распаўсюджанне, чытанне і хаванне камуністычных газет.

У Кітаі гаміндаўскія каты жывымі каналамі ўзялі ўсіх супрацоўнікаў газеты, рабочых друкарні і ўсіх, каго злавілі за распаўсюджаннем і чытаннем любімай рабочымі газеты «Шанхай бао».

Ва Францыі, дзе «Юманітэ» выходзіць легальна, за яе распаўсюджанне ў арміі аддаюць ваеннаму суду і асылаюць на катаргу.

І так ва ўсіх краінах, дзе пануе капітал. Аднак, не гледзячы на такія раз'юшаныя тэрор супраць цэлетарскага друку, камуністычныя газеты выходзяць рэгулярна і карыстаюцца велізарным поспехам у рабочых.

У так званых «легальных» умовах (Францыя, Англія, ЗША, Швецыя, Навегія, Канада і інш. краінах), ва ўмовах глыбокага націска (Германія, Польшча, Італія, Аўстрыя, Іспанія, Румынія, Літва, Латвія і т. д.) жыве і

Ва Францыі, дзе «Юманітэ» выходзіць легальна, за яе распаўсюджанне ў арміі аддаюць ваеннаму суду і асылаюць на катаргу. «Падпісвайцеся на «Трыбуну» — заклікае плакат падпольнай газеты камуністычнай партыі Галандыі.

машнее камуністычны друк. Расце яго ўплыў на новыя тысячы рабочых. Новыя сотні і тысячы рабочых праз друк звязваюцца з партыяй, становяцца ў рады барацьбы супраць фашызма, за адзіны рабочы фронт пролетарыяў. Гэтаму дапамагае добра арганізаванае распаўсюджанне камуністычнага друку.

Французская «Юманітэ» арганізоўвае спецыяльныя агітгрупы па распаўсюджанню газеты. Гэтыя групы, у склад якіх уваходзяць добраахвотнікі рабочыя, ходзяць у рабочых кварталах з дварэ ў двор, арганізуюць там агітвыступленні і распаўсюджваюць

комуністичні газети. Самі робочі прасують свою газету і в робочі маси, і в маси селянства.

Створення робочими Франції в адказ на часті репресії, конфіскації, заборони і штрафи **комітети заборони «Юманіте»** займаюча таксама і розпаўсюджаннем газети. Гэтыя комітеты маюць агонныя групы з робочых розных прадпрыемстваў, якія і распаўсюджваюць «Юманіте» на сваіх прадпрыемствах—у сталовых, уборных, курыхах, часамі . нават і калі саміх уваходных варот на тэрыторыю прадпрыемства.

Кожны рабкор «Юманіте» з'яўляецца і распаўсюджвальнікам сваёй газеты. Фашысцкія «малойрыкі» распаўсюджваюць з распаўсюджвальнікамі легальнай «Юманіте». У гэтым ім дапамагае паліцыя.

Гамкадары фабрык і заводаў Францыі звальняюць усіх тых, хто не толькі распаўсюджвае, але і тых, хто чытае «Юманіте».

У Грэцыі на частцы тэрыторыі было зусім забаронена распаўсюджанне ЦО кампартыі Грэцыі «**Рызаспасціс**». Некаторы час нават было забаронена перасылка «легальную» «Рызаспасціс» на пошце. За 5 гадоў супрацоўнікі і распаўсюджвальнікі «Рызаспасціса» былі асуджаны ў агульнай колькасці на 220 гадоў турмы і на суму больш аднаго мільёна драхм штрафу.

Так распаўсюджванне камуністычнага друку ў краінах, дзе камуністычны друк выходзіць у так званых «легальных» умовах. Што-ж гаварыць пра ўмовы распаўсюджвання камуністычнага друку ў фашысцкіх краінах!

У Германіі ў адным Берліне выдаецца штомесячна 110 розных камуністычных газет з тыражом больш як 100 тысяч экзэмпляраў. У іх распаўсюджванні германскія камуністы і камсамольцы апраўляюць шмат германізму, вынаходлівасці і сврыту.

Незаканальныя камуністычныя газеты, надрукаваныя на папярэсвай паперы, укладваюцца ў кішэні ў мясцах масавага скаплення людзей—на біржах працы, на вакзалах, у чаргах. Незаканальныя газеты ўкладваюць у фашысцкія газеты ў грамадскіх чыталых, кафе, цырульнях. Незаканальныя газеты

часта знаходзяць у скрыпках для пісем, або падкінутымі пад дзверы. Робочыя часта знаходзяць незаканальныя газеты ва ўборных, у сваіх шафачках на прадпрыемствах, у кішэнях сваёй вопраткі, якая ў часе працы астаецца ў раздзявальні.

На германскаму паштоваму закону дадатнае пісьмо, якое мае зваротны адрас (адрас адправіцеля), у выпадку недастаўкі дастаўляецца назад адправіцелю. Часта такія «недастаўленыя» пісьмы з нумарамі незаканальных газет прыносяць паштальёны ў дамы тых, хто ніколі не адпраўляў гэтых пісем.

У трамваях, у аўтобусах, у тэатрах, у забытых фашысцкіх газетах, у забытых тэатральных праграмах ляжаць незаканальныя «**Ротэ фанэ**» і іншыя газеты.

Пачкі незаканальных лістовак падвешваюць на спецыяльна-працітанай нітцы да шара, які пускаюць у наветра. Праз некаторы час, калі шар падняўся ўжо высока, нітка, якая падтрымлівае груз, рвецца і лістоўкі газеты рассыпаюцца і ляцяць зверху ўніз.

З дахаў шматпавярховых памоў, з балконаў тэатраў у час, калі часне

«Ангайт» («Адзінства») — газета антыфашысцкага фронту ў Аўстрыі.

свет у зале, часта дажджом ляцяць
свежыя нумары газеты камуністычнай
партыі Германіі.

Нематчыма ў кароткім артыкуле пры-
весці ўсе тысячы прыкладаў гераічнай
работы па распаўсюджанню друку ў
Германіі.

Такая паліцыя Германіі праяўляе
вялікую вынаходлівасць у прымяненні
новых метадаў праследвання рэволю-
цыйнага друку, але гэта спараджае ўсе
новыя і больш удалыя метады і формы
барацьбы, за якімі ніяк не ўгоняцца
борзлы сабакі фашызма.

У гамінаўскім Кітаі знайшлі такі
метад распаўсюджання друку. Газету
распісваюць уночы на сценах дамоў,
агарож. Раніцой калі сцяг вырастае
натоўп, які нывельмі лёгка паліць
разатнаць. Даходзіць часамі да сутычак.
Вокладка некаторых камуністычных
выданняў робіцца надобнай на воклад-
ку якой-небудзь вельмі лёгкага жанру
літаратуры, якая хутка распаўсюджаецца.
А ў сярэдзіне — нелегальная газета.

У Манчжуріі, калі каго зловяць пры
распаўсюджанні нелегальных газет і
літаратуры, забіваюць на месцы.

Большасць нелегальных кітайскіх
выданняў друкуецца на мношчыцель-
ных апаратах па тэксту, напісанаму
рукой. Такія газеты распаўсюджваюцца
ў канвертах па пошце.

У Галандыі, калі пасля амстэрдам-
скіх падзей быў забаронен камуністыч-
ны друк, кампартыя звярнулася да ўсіх
рабочых з аловай «Трыбуна—у небяс-
пецы», у якой заклікала арганізаваць
збор сродкаў на падтрыманне «Трыбу-

ны» і арганізаваць камітэты абароны
цэнтральнага органа партыі, якія-б
адной са сваіх задач ставілі распаўсю-
джанне нелегальнай «Дэ трыбуне». І
першыя нумары нелегальнай «Дэ тры-
буне» былі распаўсюджаны надрукава-
нымі на рататары ў тыражы, перавы-
шваючым тыраж легальнага выдання.

Распаўсюджанне нелегальнага дру-
ку—справа, якая заўсёды звязана з
рызыкай быць арыштаваным і кінутым
у казематы, нават і ў тых краінах, дзе
афіцыйна камуністычны друк выхо-
дзіць у легальных умовах. У Ліоне
(Францыя) за распаўсюджанне «Юма-
нітэ» ў казармах быў прыгавораны да 5
год катаржных работ комсомолец Ю.

У Германіі сотні рабочых атрымалі
па 8—10 год за распаўсюджанне не-
легальных газет. У Балгарыі зверскі
распраўляюцца з тымі, каго затрымлі-
ваюць пры распаўсюджанні камуні-
стычных газет. Газета «Міжрабселькор»
расказвае аб выкладку, калі 4 рабочыя,
затрыманыя пры распаўсюджанні каму-
ністычных газет, былі замучаны ў зас-
цешках балгарскага ўрада, а потым
праз некалькі месяцаў было паведам-
лена, што яны самі пакончылі жыццё
самагубствам.

У такіх умовах распаўсюджваюцца
камуністычны друк у капіталістычных
краінах. Не гледзячы, аднак, ні на якія
пагрозы і зверскія расправы, камуні-
стычны друк усё больш і больш ірані-
кае ў рабочыя масы і натхняе іх на
барацьбу супроць фашызму, супроць
наймы за адзіны рабочы фронт.

Цана 50 кап

911

1964 г.

АДКРЫТА
ПАДПІСКА
НА
ДВУХТЫДНЁВЫ
ЖУРНАЛ

„БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК“

ЖУРНАЛ ЦИ КП(б)Б

Журнал разлічан на партыйны актыў, работнікаў райкомаў і гаркомаў, цэнт-
ральных, раённых, гарадскіх, палітаддзельскіх, фабрычна-заводскіх і трансп-
артных газет і рабселькораў-ударнікаў БССР.

Асноўны змест журнала: пытанні партыйнага кіраўніцтва друкам, агляды дру-
ка і распрацоўка розных пытанняў штодзённай работы друку (формы і метады
масавай работы газет, пытанні падрыхтоўкі кадраў, арганізацыя работы ўвук-
ры рэдакцыі і т. д.) аб'ект вучытам работы газет.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: | на год—12 руб., на 6 мес.—6 руб.
| на 3 мес.—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ва ўсіх паштовых аддзяленнях БССР у ліс

АДРАС ВЫДАВЕЦТВА І РЕДАКЦЫІ: Менск, Савецкая, 63.
Выдавецтва ЦИ КП(б)Б „ЗВЯЗДА“